

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL pentru etapa 2023

privind implementarea proiectului din cadrul
Programului de Stat (2020–2023)

Proiectul Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul
civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sinteză academică, studii,
documente și materiale didactice. Partea I

Cifrul proiectului 20.80009.0807.36

Prioritatea strategică IV Provocări societale

Rectorul

SAROV Igor

Consiliul științific

COJOCARU Gheorghe

Conducătorul proiectului

CERETEU Igor

L.Ș.

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023
3. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1)
4. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1)
5. Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:
 - Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)
 - Lista participărilor la conferințe
 - Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media
7. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)
8. Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)
9. Informații suplimentare (Anexa nr.5)

1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs.

Conform planului de realizare a proiectului *Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sintează academică, studii, documente și materiale didactice. Partea I*, din cadrul Programului de Stat 2020-2023 în etapa a patra (2023) ne-am propus drept **scop** definitivarea volumelor de sinteză academică; redactarea științifică a volumelor de către coordonatori, aranjarea textelor conform planului prospect; elaborarea cuprinsului; redactarea introducerii volumelor de către coordonatori; selectarea imaginilor, tabelelor, hărților; transliterarea și colajarea documentelor pentru volumul *Documente privind istoria Moldovei 1806-18012* (vol. IV); elaborarea și editarea *Crestomației de istorie medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi*.

2. Obiectivele etapei 2023.

Proiectul se desfășoară în perioada 2020-2023 și conține patru etape. **Obiectivele** prevăzute pentru a patra etapă (anul 2023) sunt următoarele:

- Definitivarea redactării textelor din volumele de sinteză;
- Discuția în cadrul ședințelor celor două secții: Istorie Medievală și Istorie Modernă a materialelor elaborate;
- Discuția în cadrul grupurilor de lucru (Istoria veche, Istorie politică și relații internaționale, Istorie social-economică, Istoria culturii și asistența tehnică a proiectului), cu implicarea specialiștilor în domeniu;
- Redactarea materialelor din punct de vedere științific de coordonatorilor volumelor de sinteză academică;
- Uniformizarea științifică a materialului prezentat;
- Identificarea imaginilor, planșelor, hărților, tabelelor, care urmează a fi incluse în volumele de sinteză;
- Selectarea surselor pentru compartimentul Bibliografie;
- Ajustarea notelor de subsol conform normelor de redactare stabilite;
- Elaborarea listei domnilor Țării Moldovei și verificarea datelor cronologice, conform ultimelor cercetări istorice;
- Elaborarea listei mitropoliților Țării Moldovei;
- Evidențierea problemelor care provoacă anumite discuții tendențioase în societatea noastră;
- Elaborarea compartimentului *Cronologie*;
- Verificarea corectitudinii scrierii denumirilor culturilor arheologice;
- Uniformizarea termenilor și denumirilor;
- Prelucrarea arheografică a documentelor de arhivă și pregătirea volumului IV de documente privitoare la istoria Țării Moldovei.
- Diseminarea informațiilor cercetate prin participări la conferințe, simpozioane științifice naționale și internaționale, emisiuni radio și tv.
- Participarea la întâlniri cu studenții și elevii și promovarea adevărului istoric în structurile preuniversitare și universitare.
- Încadrarea participanților în activitatea didactică și pedagogică în vederea diseminării rezultatelor științifice din cadrul proiectului în timpul orelor de curs.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023.

În vederea realizării scopului și obiectivelor etapei anuale (2023) au fost planificate următoarele acțiuni:

- Vor fi organizate ședințe de discuții în secții a materialelor din volumele de sinteză;
- Vor fi organizate ședințe de discuții în cadrul grupurilor de lucru;
- Vor fi organizate mese rotunde cu teme din proiect;
- Vor fi organizate lecții publice pentru diseminarea rezultatelor cercetării în cadrul proiectului;
- Vor fi organizate întâlniri cu elevii din ciclul liceal pentru discuții a problemelor de discuții a istoriei medievale a Țării Moldovei și a Basarabiei în perioadele veche, medievală și modernă;
- Vor fi organizate întâlniri cu cadrele didactice pentru discutarea și nuanțarea unor chestiuni controversate;
- Va fi discutată lucrarea: *Crestomație la istoria medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi*, 350 p. (A. Felea, C. Gherasim) și pregătită pentru tipar;
- Vor fi publicate studii și articole cu subiecte din istoria Țării Moldovei și a Basarabiei;
- Vor fi efectuate deplasări de documentare și verificare a materialelor în biblioteci, arhive și centre științifice de peste hotarele Republicii Moldova;
- Vor fi organizate și se va participa la conferințe și simpozioane științifice naționale și internaționale;
- Va fi organizată o conferință de totalizare a cercetărilor din cadrul proiectului.
- Vor fi diseminate în cadrul emisiunilor Radio/TV rezultatele cercetărilor în cadrul proiectului.
- Vor fi publicate studii și articole nr. 1-4 a Revistei de Istorie a Moldovei și în Anuarul Institutului de Istorie.

4. Acțiunile realizate.

Pe parcursul acestei etape (2023) au fost realizate următoarele acțiuni pentru atingerea scopului și obiectivelor propuse:

- Au fost create grupuri de lucru în vederea discuțiilor compartimentelor din volumele de sinteză;
- Au fost organizate ședințe ale grupurilor de lucru și discutate compartimentele din volumele de sinteză;
- Au fost organizate ședințe ale coordonatorilor volumelor cu fiecare autor de paragrafe din volumele de sinteză;
- Au fost elaborate și publicate studii și articole în reviste științifice naționale și internaționale;
- A fost pregătit pentru tipar volumul IV de documente privitoare la războiul ruso-turc din 1806-1812 și prezentat editurii Istros a Muzeului Brăilei pentru publicare cu antetul Editurii Academiei Române și a Editurii Muzeului Brăilei „Carol I”;
- Au fost diseminate rezultatele cercetărilor prin participări la conferințe, simpozioane științifice referitoare la istoria Moldovei și Basarabiei în perioadele medievală și modernă;
- Au fost diseminate în cadrul emisiunilor Radio/TV rezultatele cercetărilor în cadrul proiectului;
- Au fost organizate lecții publice cu studenții și elevii privind diseminarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului;
- A fost organizată o conferință consacrată vieții și activității lui Dimitrie Cantemir;
- Au fost editate nr. 1-4 a Revistei de Istorie a Moldovei;
- A fost elaborată și publicată *Crestomația de istorie medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi*;
- Au fost organizate lansări de carte;
- Au fost realizate delegații de documentare:

Delegație de documentare la Universitatea „Al.I.Cuza” Iași (România).

Delegație de documentare la Universitatea „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova.

Delegație de documentare la Arhivele Statului, Biblioteca Academiei Române București (România)

Delegație de documentare la Arhivele Diplomatice ale Franței (Paris, Franța).

- A fost organizată o conferință de totalizare, în care fiecare executant a prezentat rezultatele activității în cadrul proiectului (22 decembrie 2023).

5. Rezultatele obținute.

Pe parcursul celei de-a patra etape (2023) de desfășurare a proiectului *Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sinteza academică, studii, documente și materiale didactice. Partea 1. Prioritatea Strategică IV. Provocări societale*. Cifra proiectului: 20.80009.0807.36 au fost realizate în întregime scopul și obiectivele preconizate la începutul anului 2023 în planurile individuale ale executorilor și în planul de realizare a proiectului.

Volumul I al sintezei: *Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene*.

Pe parcursul acestei etape au fost organizate ședințe ale secțiilor și continuate discuțiile pe

grupuri tematice. Discuțiile au avut un impact pozitiv asupra calității textelor. Autorii au intervenit în texte și au îmbunătățit calitatea lor. De asemenea, în urma discuțiilor s-a redactat Compartimentul 1 din volumul I (Preistoria, istoria antică și medievală timpurie). S-a corectat textul și au fost ajustate notele de la subsolul paginilor, s-au introdus paginile la peste 90 de note de subsol, care lipseau. A fost elaborat preambulul la primul compartiment și excluse introducerile la paragrafe și subparagrafe. S-au elaborat normele de redactare a notelor și trimise fiecărui participant la proiect, responsabil de redactarea textelor. În urma unor discuții cu coordonatorii volumelor am stabilit ca fiecare compartiment să înceapă cu o mica introducere, numit *preambul*, iar în cazul capitolelor aceste părți introductive să fie excluse, astfel păstrându-se o uniformizare pentru amândouă volumele.

O situație similară a fost aplicată la Compartimentele 2 și 3, unde s-au făcut ajustările necesare. Textul a fost aranjat conform planului prospect, iar notele simplificate. În urma discuțiilor s-a ajuns la concluzia că paragrafele referitoare la cotidian să fi incluse ca un capitol separat în Compartimentul IV. S-au discutat subiectele propuse pentru discuție de dl.dr.hab Ion Chirtoagă, care se potrivesc în general pentru capitolele 1 ale compartimentelor 2 și 4. După discuție s-a constatat că materialul privind istoria politică a teritoriilor din stânga Nistrului în secolele XIV-XXIII este foarte sumar și ar putea fi comasat cu alte paragrafe din compartimentele 2 și 4.

O atenție deosebită a fost acordată din partea coordonatorului Demir Dragnev Capitolului I din Compartimentul IV, referitor la viața politică în Moldova în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, responsabil V.Mischevca. Acest capitol a suportat schimbări importante, a fost redus substanțial textul, deoarece evenimentele și faptele erau descrise detaliat și pierdea calitatea de sinteză academică.

Compartimentul V, care se referă la perioada 1812-1859 este elaborat în întregime, însă a fost necesară o discuție în cadrul secției Istorie Medievală, cu implicarea colegilor din secția Istorie Modernă, pentru că acest material se referă la perioada modernă. Discuțiile au fost necesare, deoarece unele evenimente, fapte se repetau, iar în urma discuțiilor, aceste imperfecțiuni au fost înlăturate. Au fost înaintate sugestii judicioase din partea colegilor din secția Istorie Modernă, mai ales că primul capitol este scris în întregime de membrii acestei subdiviziuni.

La sfârșitul volumului au fost plasate compartimentele *Lista domnilor Țării Moldovei*, *Lista mitropoliților Țării Moldovei*, *Cronologie* și *Bibliografie* generală. Compartimentele respective au fost discutate, coroborate cu informații recente, apărute în România și prezentate în ultimă variantă.

În această etapă a fost elaborat volumul IV de documente privitoare la Istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc (1806-1812). Volumul constituit din peste 500 de documente este pregătit pentru tipar și expediat Editurii Istros la Brăila pentru publicare.

A fost elaborată *Crestomația la istoria medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi*. Lucrarea a fost supusă discuției în cadrul ședinței comune a celor două secții, s-au înaintat aprecieri, obiecții și sugestii. Crestomația este în curs de editare la editura Lexon-Prim.

Volumul I de sinteză academică a fost redactat din punct de vedere științific de membru correspondent Demir Dragnev. Au fost înlăturate informațiile care se repetau, textele ajustate la cerințele stabilite și la planul prospect, elaborat la începutul activității în cadrul proiectului. Scopul și obiectivele planificate pentru această etapă au fost realizate în întregime, iar volumul I de sinteză academică a fost elaborat și prezentat Consiliului Științific al institutului de Istorie

pentru aprobare.

Volumul II al sintezei: *Basarabia în cadrul Imperiului Rus*.

Pe parcursul celei de a patra etape (2023) cercetătorii secției Istorie Modernă au continuat lucrul la volumul de sinteză: *Basarabia în cadrul Imperiului Rus*, prin îmbunătățirea materialelor de sinteză ca urmare a discuțiilor purtate în cele patru grupuri de lucru în anul anterior. De asemenea, cercetătorii secției Istorie Modernă au îmbunătățit compartimentele din volumul I al sintezei, dedicat Principatului Moldovei în perioada 1821-1859: Restaurarea domniilor pământene. Afirmarea „Cauzei Române” și implicațiile Marilor Puteri; Societatea europeană sub semnul Sfintei Alianțe, a rivalităților Marilor Puteri în Europa de Sud-Est și a mișcărilor social-revoluționare (1815-1859); revoluția de la 1848 și impactul asupra Basarabiei, războiul ruso-turc din 1828-1829; chestiuni ce tratează cultura, învățământul, economia și comerțul în Principatul Moldovei.

În urma discuțiilor din secția de Istorie Modernă, cât și în ședința cu administrația institutului s-a ajuns la concluzia că ar fi necesar de adăugat încă câteva compartimente în volumul de sinteză dedicat Basarabiei sub dominație țaristă. Acestea au fost: literatura care va aborda trei perioade distincte (1812-anii 60 ai sec. 19; anii 60-90 ai sec. 19; începutul sec. 30); de asemenea un paragraf dedicat culturii în anii de mișcare națională 1917-1918; și în ultima instanță adăugarea unor informații ce țin de dezagregarea frontului românesc.

Definitivarea materialelor ce țin de politică internă a Basarabiei sub dominația Imperiului Rus în paragrafele ce țin de evoluția administrativă a Basarabia (1828-anii 60 ai secolului al XIX-lea), politica de rusificare în Basarabia, manifestări naționale, manifestări ale populației basarabene față de ocupația rusă, categoriile sociale din Basarabia, compartimente bazate în mare parte pe surse inedite de la Agenția Națională a Arhivelor din Chișinău; Arhivele de la Moscova și Sankt Petersburg.

Definitivarea și ajustarea materialelor privitoare la contextul internațional și a problemei Basarabiei (anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus de la 1812, congresul de la Paris 1856, Congresul de la Berlin din 1878), completate anul acesta cu materiale din arhiva diplomatică de la Paris, dar și alte surse occidentale (documente austriece, britanice) va îmbunătăți substanțial paragrafele respective.

Definitivarea și rescrierea paragrafului privitor la relațiile româno-ruse ruse de la începutul secolului al XX-lea, problema Basarabiei în anii neutralității României, Basarabia în timpul primului război mondial, au scos în evidență importanța geostrategică a Basarabiei pentru Marile Puteri, toate materialele scrise în baza surselor de arhive și volume de corespondență diplomatică. A fost completat cu noi surse paragraful referitor la aflarea sudului Basarabiei în componența Principatului Moldovei/României în perioada 1857-1878.

A fost definitivată și ajustată compartimentele referitoare la viața economică a Basarabiei la mijlocul secolului XIX și începutul sec. XX, evoluția demografică a Basarabiei la începutul secolului XX, au fost realizate tabele care atestă nivelul de dezvoltare economică și evoluția numerică a populației basarabene.

Un aport considerabil a fost depus și pentru definitivarea paragrafului ce tratează problema legată de evoluția Bucovinei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Paragraful intitulat: România pe calea modernizării și europenizării. Ducatul Bucovinei în anii 60-90 ai sec. XIX elaborat de C. Ungureanu scoate în evidență elementele definitorii ale modernizării României și a Ducatului Bucovinei într-o perioadă de reforme și transformări importante.

Definitivarea paragrafelor referitoare la contextul social-politic și cultural european din

prima jumătate a secolului al XIX-lea asupra Basarabiei, Principatele Române pe calea modernizării de la revoluția de la 1821 la cea din 1848-1849 atestă impactul unor evenimente internaționale asupra teritoriului românesc.

Au fost definitivate paragrafele referitoare la Reformele din Imperiul Rus de la mijlocul sec. XIX, inclusiv cele inițiate de P. Stolâpin, relevând impactul acestora asupra vieții social-economice din Basarabia.

A fost demarat procesul de identificare a materialului ilustrativ pentru volumul II de sinteză. Au fost identificate o serie de hărți ale Basarabiei din sec. XIX, figuri de nobili basarabeni, personalități ale mișcării de eliberare națională, instituții, etc.

Studii complementare volumelor de sinteză academică:

Pe parcursul anului 2023 cercetătorii implicați în acest palier au fost antrenați în realizarea obiectivelor proiectului. Astfel, s-a cercetat și elaborat 13 studii referitoare la problemele de istorie contemporană. A fost investigat subiectul *Colectivizarea forțată a agriculturii*, fiind elucidate trăsăturile generale și specifice ale procesului de colectivizare forțată în RASSM ca parte componentă a URSS și RSSU.

A fost reliefat subiectul *Foamea din anii 1932-1933*, în care se afirmă că foamea a survenit ca rezultat al confiscării din sate a unei părți semnificative a recoltei, destinată aprovizionării alimentare a familiilor țărănești, pentru a fi utilizată în cadrul campaniei de achiziții de cereale din 1932.

S-au desfășurat cercetări asupra problemei *Masacrelor de pe Nistru*, prin analiza consecințelor politicii sovietice, a emigrării în masă a populației și a acțiunilor structurilor de forță sovietice de a opri acest fenomen din RASSM.

În cadrul cercetării s-a constatat că realizarea primului recensământ postbelic al populației din 15 ianuarie 1959 a făcut posibilă cunoașterea, practic, pentru prima oară de la formarea RSSM, a principalelor caracteristici demografice ale noii formațiuni statale sovietice în componența Uniunii Sovietice – a indicilor natalității, morbidității, mortalității generale și a celei infantile, a excedentului natural al populației, migrațiilor interne și a celor externe ș.a.

S-a cercetat subiectul *Reluării problemei Basarabiei în cadrul discuțiilor sovieto-române (1960-1980)*. S-a stabilit că problema Basarabiei a fost readusă pe agenda discuțiilor sovieto-române, dar și care a fost ecoul său internațional. S-a evidențiat impactul atât al revirimentului politic și istoriografic din România de la începutul anilor 1960, cât și a mișcării de renaștere națională din RSS Moldovenească din aceeași perioadă, în special congresul III al Uniunii Scriitorilor din octombrie 1965.

Au fost cercetate documentele privind starea agriculturii Basarabiei în 1940, conform statisticii sovietice, întocmite în 1940, privind tabloul agriculturii în Basarabia în vara anului 1940: numărul gospodăriilor țărănești individuale, suprafața terenurilor agricole, în general, și capacitatea gospodăriilor țărănești în sensul înzestrării cu teren agricol.

S-au realizat cercetări la tema *Renașterea tradiției creștine și recunoașterea rolului Bisericii în cultivarea principiilor morale ale societății*, concluziile, rezultând din expunerea subiectului privind renașterea tradiției creștine și recunoașterea rolului Bisericii în cultivarea principiilor morale ale societății.

S-au desfășurat cercetări la tema *Trăsăturile generale ale învățământului, științei și culturii românești interbelice*. Au fost analizate procesele și fenomenele istorice naționale și internaționale, care au contribuit substanțial la ratificarea Tratatului Basarabiei semnat la Paris, la 28 octombrie 1920.

S-a cercetat subiectul privind cinematografia și politicile sovietice în acest domeniu. S-au efectuat cercetări a publicațiilor autorilor din Republica Moldova și de peste hotare privind tipologia regimului politic sovietic și a particularităților sale în RSSM, cu referire specială asupra domeniului cinematografiei.

A fost investigat și analizat factorul politic asupra culturii, problemele deznaționalizării și rusificării populației băștinașe din RSSM, pregătirea cadrelor, ponderea studenților băștinași în instituțiile de artă, dependența de multitudinea de instanțe birocratice.

A fost elucidată problema istoriografică, identificându-se și analizându-se sursele istoriografice privind perioada contemporană de istorie a RSSM, s-au analizat etapele și particularitățile domeniului istoriografic.

Au continuat cercetările asupra subiectului *Mișcarea democratică și națională în RSS Moldovenească în anii perestroikăi (1985-1991)*, fiind abordată istoria Republicii Moldova la etapa politicii de restructurare și după obținerea independenței, dar și apariția separatismului ca reacție la procesul de destrămarea URSS.

Echipele *Parteneriat* (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală) a fost inclusă în redactarea compartimentelor referitoare la Biserica din Țara Moldovei în secolul al XVIII-lea (T. Candu) și evoluția literaturii în Principatul Moldovei în perioada 1812-1859 (A. Prohin). Paragrafele au fost elaborate, discutate și ajustate normelor sintezei academice. Echipele de la USM a fost absorbită în urma trecerii Institutului de Istorie sub jurisdicția Universității de Stat din Moldova și activează în cadrul proiectului cu aceleași îndatoriri ca ceilalți membri ai proiectului.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute.

Rezultatul cercetărilor din cadrul acestei etape sunt cele două volume de sinteză academică, culegerea de documente privind *Războiul ruso-turc din 1806-1812* (Vol. IV) și *Crestomația la istoria medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi*. Editarea celor două volume de sinteză academică privind istoria medievală și modernă a Moldovei și Basarabiei va avea un impact major asupra provocărilor societale. Rezultatele obținute vor crea noi oportunități pentru cercetarea istoriei naționale și investigarea mai aprofundată a unor subiecte istorice, se va contribui la demararea unor proiecte noi de cercetare, în colaborare cu istorici din țară și de peste hotare. Studiile academice de sinteză vor fi de mare utilitate nu doar pentru profesorii de istorie, studenți și elevi, ci și pentru specialiștii din alte domenii, pentru pături mai largi ale societății, preocupate de cunoașterea istoriei naționale.

7. Colaborare la nivel național și internațional.

Colaborare la nivel național. În etapa a patra (2023) de realizare a proiectului cercetătorii implicați în activitățile de cercetare au colaborat intens cu arhive, biblioteci, muzee și instituții eclesiastice din Republica Moldova. Pentru realizarea cu succes a acestei etape executanții proiectului au colaborat cu Arhiva Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Națională, Biblioteca Științifică Centrală, Biblioteca Municipală „B.P.Hașdeu”, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, biblioteci ale instituțiilor de învățământ din țară. Au fost investigate bibliotecile unor mănăstiri, care dispun de acte și cărți vechi, necesare la elucidarea istoriei culturii din Moldova în perioadele medievală și modernă.

Colaborare la nivel internațional. Pe parcursul acestei etape au fost consolidate legăturile cu instituții de cercetare și de cultură de peste hotare. Cercetătorii din cadrul proiectului au colaborat cu: Academia Română, Universitatea „Al.I.Cuza” Iași, Complexul Muzeal „Moldova”,

Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Iași, Biblioteca Mitropoliei Moldovei și Bucovinei „Dumitru Stăniloae”, Arhivele Diplomatice ale Franței din Paris. S-au menținut colaborări de cercetare cu istorici din: România, Polonia, Ucraina, Grecia.

8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.).

Dificultățile în procesul de realizare a proiectului reies, în primul rând, din finanțarea insuficientă. Un proiect de o asemenea anvergură necesită o finanțare mai consistentă. Din această cauză nu a fost posibilă editarea suplimentelor la sintezele academice din mijloacele financiare care ar fi trebuit să fie alocate proiectului. Unele dintre ele au apărut din mijloacele financiare proprii, cu ajutorul sponsorilor, de la Editura Istros al Muzeului Brăilei „Carol I” sau prin concursul organizat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova. De asemenea, nu au fost alocați bani pentru publicarea volumelor de sinteză (vol. I și II)

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Vezi Anexa 2.

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice. Manifestări științifice internaționale (peste hotare):

1.SCLIFOS, Eugen-Tudor, Conferința Military occupations and international relations in modern times: Case studies from Romanian and World History”, Iași, 2-3 noiembrie 2023, comunicarea: *La question de la Bessarabie durant la guerre russo-turque (1877-1878)*.

2.BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Conferința științifică internațională „Istoria și literatura: teritorii conexe și întâlniri fertile”, 13-14 octombrie 2023, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Titlul comunicării: *Capsula timpului adresată generațiilor care vor trăi în comunism. Reprezentări ale viitorului la limita unui proiect crepuscular*;

3.BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Conferința științifică internațională „Violență politică și practici ale memoriei în Europa de Est în perioada comunistă”, 29-30 septembrie 2023, Academia Transilvania, Sibiu (România). TITLUL COMUNICĂRII: *Represiunea comunistă împotriva comunităților Martorilor lui Iehova în RSS Moldovenească: istorie, memorie și cazuri de recurență în estul Europe*.

4.BURLACU, Valentin. Conferința internațională „Gheorghe I. Brătianu și chestiunea Mării Negre. Actualitatea unei viziuni strategice privind spațiul de securitate din Bazinul Pontic”. Organizator Statul Major al Armatei Române prin Muzeul Militar „Ștefan cel Mare”, filiala Moldova, Iași a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”. Iași. 29-30 iunie 2023, Comunicare: *Unele aspecte din viața privată a lui Gheorghe I. Brătianu*.

5.EMILCIUC, Andrei, Conferința „Infrastructură de transport și națiune. Discursuri și scandaluri ale modernizării în România (1840-1914)”, NEC, București, 18 noiembrie 2022, comunicarea : *Construcția căilor ferate în Basarabia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea: între necesitățile modernizării economice a provinciei și obiectivele militare ale Imperiului Rus*.

6.EMILCIUC, Andrei, Carantine, epidemii, medici și sănătate publică în Principatele Dunărene/România (1774-1914), Colegiul Noua Europă – Institut de Studii Avansate (București, România), 4-5 mai 2023, comunicarea: *Expansiunea sanitară rusă la gurile Dunării*.

7.EMILCIUC, Andrei, Międzynarodową Konferencję Naukową „Praca socjalna i polityka społeczna w obszarach miejskich i wiejskich” / International Scientific Conference „Social Work and Social Policy in urban and rural areas”, 5-6 iunie 2023. Online, prin MS Teams.

Comunicarea: *Social assistance as a public service in Bessarabia under Russian domination (1812-1917)*.

8. ENCIU, Nicolae. Conferință științifică internațională „Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, ediția a VII-a, 9-10 februarie 2023, Iași-Chișinău-Lvov, Titlul comunicării: *Cultivarea sentimentului de patrie, dinastie, credință creștină și unitate a neamului românesc în activitatea Asociației învățătorilor din orașul și județul Bălți (1918-1940)*.

9. EȚCO, Diana, Conferința internațională „Soluții inovatoare în educație”, ediția a VIII-a, 25 mai 2023, Timișoara, CCP (online), comunicarea: *Experiența istorică inovatoare în educația primară, Studiu de caz- Basarabia*.

10. EȚCO, Diana, Conferința științifică internațională, PRACA SOCJALNA I POLITYKA SPOŁECZNA W OBSZARACH MIEJSKICH I WIEJSKICH, 5 червня 2023, 12:21:05, Instytut Spraw Społecznych i Zdrowia Publicznego Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, comunicarea: *Rostul și impactul societăților de binefacere din Basarabia la înc. de sec. XX. Studiu de caz: Învățământ . Medicină*.

11. EȚCO, Diana, Conferința științifică practică internațională Konferencja „Osoba z niepełnosprawnością w zatrudnieniu”, Bydgoszcz, Pomerania, 17 maja, Polonia, comunicarea: *Tehnici și procedee metodice de încadrare a copiilor cu dizabilități în învățământul secundar basarabean. (sec. XIX- sec.XX)*.

12. EȚCO, Diana, Conferința științifică practică internațională, „Medicină. Provocări. Educație”, or. Harkov, 23- 24 martie, *Studii și cercetări în Basarabia țaristă. Medicina. Etiologia și tratamentul bolilor carentiale zonale. (Studiu de caz- pelagra. (înc. sec.XX)*.

13. GUMENĂI, Ion, Conferința științifică internațională: „Istorie și patrimoniul ecleziastic”, Mănăstirea Pângarați, România, 18-20 mai 2023. Comunicare: *Starețul Andronic Popovici și o încercare de scriere a unei istorii a Basarabiei*.

14. MAFTEUȚA, Natalia. Simpozionului Științific Internațional ”Portrete de dascăli”, ediția a XX-a, Constanța, România, iulie 2023 Comunicare: *Activitatea învățătorilor transnistreni în Basarabia*.

15. MISCHEVCA, Vlad, Międzynarodowa konferencja naukowa „Księstwo Warszawskie: skok w nowoczesność,” Sandomierz, Zamek Królewski, 17-18 listopada 2022, Organizator: *Instytut de Republica (Polska)*. Sekcja 2. *Armia*; prowadzący: prof. dr hab. Jarosław Czubyty, comunicarea: *Русско-турецкая война 1806-1812 гг. и Бухарестский мир*.

16. NEGREI, Ion, 28 mai 2023, Sala Alexandru Ioan Cuza a Primăriei Bârlad, România, Simpozion național România și conferințele de pace de la Paris (1919-1920), (1946-1947). Organizatori: Primăria și Consiliul local al municipiului local Bârlad, România, Societatea de Științe Istorice din România, filiala Bârlad. Subiect – *Participarea lui Ioan Pelivan la Conferința de Pace de la Paris (1919-1920)*.

17. ȚÎCU, Octavian. Conferința Anuală a Institutului de Istorie "A. D. Xenopol" din Iași, 8-10 iunie, 2023, Edția III. Tema comunicării: *Moldoveni" vs Români: Politicile lingvistice și crearea panteonului literar în RSSM (1944-1989)*.

18. ȚÎCU, Octavian. Conferința Internațională „20 Months After the Russian Invasion in Ukraine. What Has Been Done, What Needs to Be Done. Where Is the End?”, 9-12 noiembrie 2023, Universitatea din București. Tema comunicării: *Russia and the Transnistrian Separatism in the Republic of Moldova: New Realities after Russian Reinvasion of Ukraine*.

- 19.ȚÎCU, Octavian. Conferința Internațională Anuală a Studiilor Nordice și Baltice, Constanța, Universitatea „Ovidius”. Tema comunicării: *Spațiul dintre Marea Baltică și Marea Neagră – un secol de istorie între proiectele diplomației franceze și războiul din Ucraina.*
- 20.UNGUREANU, Constantin, Conferința științifică internațională „Bucovina- cultură și spiritualitate europeană. Valori, tradiție și modernitate”, Rădăuți, 5-6 octombrie 2023, comunicarea: *Populația rurală din Bucovina și Basarabia, la hotarul secolelor XIX-XX.*
- 21.UNGUREANU, Constantin, Simpozionul național „Bucovina – File de istorie”, ediția a XXIV, desfășurat la Suceava, 25 noiembrie 2022, comunicarea: *Proprietarii de case și clădiri din orașul Suceava, în anul 1856.*
- 22.UNGUREANU, Constantin, Simpozionul național „Bucovina – tradiție și modernitate”, ediția a VI-a, desfășurat la Vatra Dornei, 4-6 noiembrie 2022, comunicarea: *Cadastrul austriac realizat în districtul Vatra Dornei, în anii 1854-1856.*

Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

- 1.BURLACU, Valentin. Conferința științifică internațională „Știință și educație: noi abordări și perspective”, 24-25 martie 2023, Chișinău. UPS „I: Creangă” din Chișinău în colaborare și parteneriat cu 11 instituții din 5 state. Comunicare: *Politica bolșevică de „indigenizare” în RSSM și statutul cadrelor băștinașe.*
- 2.BURLACU, Valentin. Conferința științifică internațională Propaganda, politica și societatea în evoluția istorică contemporană. Chișinău, 26-27 octombrie 2023. Ministerul Apărării, AȘMM, Fundația Hanns Seidel în Republica Moldova, Comunicare: *Acțiuni de propagandă bolșevică și tentative de instaurare a regimului comunist în România (mai 1917- încep. an 1918).*
- 3.CERNENCHI, Eugen, Conferința internațională „MOLDAVIAN-POLISH-ROMANIAN INTERNAȚIONAL SCIENTIFIC CONGRESS “EDUCATION, POLICIES, SOCIETY”. 13-15 martie 2023, or. Chișinău. Comunicarea: *„The involvement of Moldova in the power struggles in the Crimean Khanate (the first half of the 16th century)”.*
- 4.EMILCIUC, A. Conferința științifică internațională: Latinitate, Romanitate, Românităte. Ediția a VI-a. Chișinău, 3-5 noiembrie 2022, comunicarea: *Carantina de la Sulina – între politica sanitară și geopolitica Imperiului Rus (1836-1856).*
- 5.ENCIU, Nicolae. 26-27 octombrie 2023, Chișinău, Agenția pentru Știință și Memorie Militară, Conferință științifică internațională „Politica, propaganda și societatea în evoluția istorică contemporană. Titlul comunicării: *Revista „Basarabia Roșie” / «Красная Бессарабия» în sistemul propagandei sovietice din anii interbelici.*
- 6.ENCIU, Nicolae. 7 iunie 2023, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Cahul, Conferință științifică „100 de ani de la adoptarea Constituției României Întregite din 1923”. Titlul comunicării: *„Dezbateri interbelice privind drepturile politice ale femeii în contextul adoptării Constituției României Mari din 1923”.*
- 7.EȚCO, Diana, Congresul științific internațional moldo-polono-român, 11-13 martie 2023, Chișinău, comunicarea: *Tendențele de bază în dezvoltarea învățământului în Basarabia țaristă (înc. Sec. XX). Interconexiuni, legături și modificări în procesul de acumulare și difuzare al cunoștințelor.*
- 8.FELEA, Alina. Conferința științifică internațională “Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”. International scientific conference “Cultural heritage: research, valorization, promotion”, Ediția a 15-a, 30-31 mai 2023, Chișinău . Organizator Institutul Patrimoniului Cultural, Ministerul Culturii al Republicii Moldova. Comunicarea: *Din istoria*

consumului alimentar în Țara Moldovei în sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea: perioada Postului

9.FELEA, Alina. Conferință științifică internațională „Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine” (ediția a VII-a), Iași-Chișinău-Lvov, 9-10 februarie 2023. Eveniment organizat în cadrul proiectului 20.80009.0807.19 „Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii” (director de proiect dr. hab. Aliona Grati), Universitatea de Stat din Moldova. Comunicarea: *Gust dulce, gust sărat: ingrediente și condimente în bucătăria din Țara Moldovei (sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea)*

10.GHERASIM, Cristina, Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitate, Românitare (ediția a VII-a), 2-4 noiembrie 2023, Chișinău, comunicarea: *Implicarea familiei de nobili Leonard în viața politică, social- economică și culturală a Basarabiei în secolul al XIX-lea.*

11.GUMENĂI, Ion, Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitate, Românitare (ediția a VII-a), 2-4 noiembrie 2023, Chișinău, comunicarea: *Biserica Ortodoxă din Basarabia ca instrument de propagare a cultului imperial prin diseminarea datelor notabile a familiei imperiale.*

12.MAFTEUȚA, Natalia. Conferința internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, Ediția a X-a. Universitatea „B.P. Hasdeu” din Cahul, 7 iunie 2023, Titlul comunicării: *Dezvoltarea învățământului românesc în contextul Constituției din 1923 a României Întregite.*

13.NEGRU, Elena. Integrare prin Cercetare și Inovare" dedicată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, Chișinău, USM, 9-10 noiembrie 2023, comunicare *Construcția lingvistică în RSS Moldovenească: între slavizare și efortul de revenire la limba română (anii 1940-1960).*

14.NEGRU, Gheorghe, Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitate, Românitare (ediția a VII-a), 2-4 noiembrie 2023, Chișinău, comunicarea: *Mișcarea națională din Basarabia în a doua jumătate a sec. XIX.*

15.SCLIFOS, Eugen-Tudor, Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitate, Românitare (ediția a VII-a), 2-4 noiembrie 2023, Chișinău, comunicarea: *problema Basarabiei reflectată în publicația ieșeană „Steaua României” (ianuarie-iulie 1878).*

16.SCLIFOS, Eugen-Tudor, Congresul științific internațional moldo-polono-român, 11-13 martie 2023, Chișinău, comunicarea: *Napoleon al III-lea și discuțiile de la Compiègne referitoare la Basarabia (1856).*

17.ȘIȘCANU, Ion. Conferința științifică internațională „Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, ediția a X-a, Cahul 7 iunie 2023, Comunicarea *Propaganda Kremlinului privind justificarea agresiunii Federației Ruse asupra Ucrainei;*

18.TOMULEȚ, Valentin, Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitate, Românitare (ediția a VII-a), 2-4 noiembrie 2023, Chișinău, comunicarea: *Statutul de privilegiat în Basarabia sub dominația imperială rusă. Cazul mazililor (1812-1847).*

19.ȚIBULAC-CIOBANU Mariana. Conferința internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”, Ediția a X-a. Universitatea „B.P. Hasdeu” din Cahul, 7 iunie 2023, Titlul comunicării: „Contextul social-politic al teatrelor din rsm sub dictatura centralizată și consecințele apărute asupra activității artistice a acestora.

Manifestări științifice cu participare internațională

- 1.BURLACU, Valentin. Conferință științifică cu participare internațională Evoluția științei militare în contextul noilor amenințări la securitatea națională și regională. Chișinău, 21 decembrie 2022. Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, Comunicare: *Problema securității naționale în actele legislative ale Republicii Moldova și literatura de specialitate.*
- 2.BURLACU, Valentin. Conferință științifică cu participare internațională *Armata Română și Basarabia*. Chișinău, 24-26 mai 2023. Ministerul Apărării, AȘMM. Comunicare: *Problema intrării trupelor române în Basarabia în sistemul de propagandă și istoriografia din RASS/RSS Moldovenească;*
- 3.BURLACU, Valentin. Conferință științifică națională cu participare internațională *Cercetarea istorică și culturologică în spațiul unitar european: paradigme, realități, perspective*, Chișinău, 24-25 februarie 2023. MEC RM, UPS „Ion Creangă” din Chișinău. Comunicare: *Unele aspecte istoriografice cu privire la conflictul transnistrean.*
- 4.CERETEU, Igor. Conferința națională cu participare internațională: Episcopia Cetății Albe-Ismaïl – o sută de ani de la înființare (10 martie 1923 – 10 martie 2023), Universitatea „B.P.Hasdeu” din Cahul, 10 martie 2023. Comunicarea: *Prezența și circulația cărții românești în estul Moldovei în secolele XVII-XIX.*
- 5.CERETEU, Igor. Conferința științifică națională cu participare internațională Ediția a XVII-a. *Bibliologie și Patrimoniu Cultural Național / Bibliology and Cultural National Heritage*. Alba Iulia, 15-16 iunie 2023. Comunicarea: *Societatea Biblică Rusă și tipărirea Sfintei Scripturi (1817, 1819) în limba română.*
- 6.ENCIU, Nicolae, Simpozion științific „Reactivarea Mitropoliei Basarabiei la 30 de ani: premise, evoluții, adevăr”, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 23 martie, comunicarea: *Considerații privind contextul istoric și social-politic în care a fost reactivată Mitropolia Basarabiei.*
- 7.ENCIU, Nicolae. 18 mai 2023, Bălți, Universitatea de Stat „Alecă Russo”, Conferință științifică „Centenarul Episcopiei Hotinului (Actuala Episcopie de Bălți), 1923-2023. Titlul comunicării: *Considerații privind locul și rolul Bisericii ortodoxe în Basarabia interbelică;*
- 8.ENCIU, Nicolae. 18 mai 2023, Chișinău, Universitatea de Stat a Moldovei, Conferință științifico-practică națională cu participare internațională (ediția a XVII-a) dedicată celebrării Zilei Europei în Republica Moldova „Republica Moldova și Ucraina – state candidat ale Uniunii Europene”. Titlul comunicării: *Europenitatea culturală, condiție esențială a procesului de integrare europeană;*
- 9.ENCIU, Nicolae. 24 mai 2023, Chișinău, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Agenția pentru Știință și Memorie Militară, Asociația de Istorie Militară, Conferință științifică cu participare internațională „Armata Română și Basarabia (1917-1944)”. Titlul comunicării: *Un soldat savant al unității românești: Gheorghe I. Brătianu, adept al rezistenței armate în fața notelor ultimative sovietice din vara anului 1940.*
- 10.GUMENĂI, Ion, Conferința națională cu participare internațională: Episcopia Cetății Albe-Ismaïl – o sută de ani de la înființare (10 martie 1923 – 10 martie 2023), Universitatea „B.P.Hasdeu” din Cahul, 10 martie 2023. Comunicarea: *Andronic Popovici și fluxul de carte românească în Basarabia.*
- 11.GUMENĂI, Ion, Simpozion științific „Reactivarea Mitropoliei Basarabiei la 30 de ani: premise, evoluții, adevăr”, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 23 martie, comunicarea: Fondurile Agenției Naționale a Arhivelor cu privire la Biserica Ortodoxă din Basarabia.

12.NEGREI, Ion, 18 mai 2023. Conferința Științifică Centenarul Episcopiei Hotinului (actuala Episcopie de Bălți a Mitropoliei Basarabiei) Organizatori: Episcopia de Bălți a Mitropoliei Basarabiei, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți, Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu, Universitatea Al. I. Cuza din Iași, Muzeul de Istorie și Etnografie din Bălți, Asociația Visarion Puiu. Subiect: *Ingerința politico-militară rusă în treburile bisericești ale Principatelor Române (sfârșitul secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX).*

19.NEGREI, Ion, Sesiune de comunicări științifice cu tema 105 ANI DE LA UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA. *Unde-s doi puterea crește ... Lecția de istorie și demnitate a anului 1918.* Organizatori: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Primăria mun. Buzău (România), Consiliul Raional Ialoveni, Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”. Subiect – *Contribuția lui Constantin Stere la Actul Unirii Basarabiei cu România (27 martie 1918).*

13.NEGRU, Gheorghe, Sesiune de comunicări științifice, „105 ani de la Unirea Basarabiei cu România”, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău, Sala Unirii, 27 martie 2023, comunicarea: *Daniel Ciugureanu, artizan al unirii Basarabiei cu România.*

14.TOMULEȚ, Valentin, Conferința științifică națională cu participare internațională Cercetarea istorică și culturologică în spațiul unitar european: paradigme, realități, perspective. 24-25 februarie 2023, Chișinău, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Comunicarea: *Aplicarea reformei agrare din 1861 în Rusia și specificul împrumutării țăranilor din satul Tabani, județul Hotin, conform reformei agrare din 1868.*

Manifestări științifice naționale

1.CERETEU, Igor. Simpozionul Național „Istorie și patrimoniu ecleziastic”, la Mănăstirea Pângărați, la 19-20 mai 2023. Comunicarea: *Drumul cărții românești până în Basarabia.*

2.BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Conferința științifică „Alegerile din perspectivă istorică și impactul crizelor asupra democrației și procesului electoral”, 15 noiembrie 2023, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, TITLUL COMUNICĂRII: *Opțiuni electorale ale alegătorilor din județul Chișinău în alegerile parlamentare din 1919.*

3.BURLACU, Valentin. Sesiune științifică anuală a Institutului de Istorie, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU. Chișinău, 22 decembrie 2022. Comunicare: *Situația în agricultura din RASSM după încheierea procesului de colectivizare a gospodăriilor țărănești.*

4.CHIRTOAGĂ Ion, Participare la sesiunea științifică anuală de comunicări a Institutului de Istorie din luna decembrie 2022.

5.EMILCIUC, Andrei, Conferința științifică „Istorie – Arheologie – Muzeologie”, ediția XXXIII, 26-27 octombrie 2023, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, comunicarea *Personalul carantinelor dunărene din Basarabia: dinamică, structură și salarizare (1812-1856).*

6.EMILCIUC, Andrei, Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, USM, ediția a 9-a, 26 mai 2023. Comunicarea: *Locul și rolul Carantinei din Ismail în cordonul sanitar rus de la Gurile Dunării (1813-1856).*

7.EMILCIUC, Andrei, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea: *Rolul transportului feroviar în exportul de mărfuri din Basarabia (1871-1914).*

8.FUȘTEI, Nicolae, Ediția a IX a sesiunii științifice a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie de la USM. In memoriam Ion Niculiță (1939-2022). 26 mai 2023.

Comunicarea: *Premise pentru adoptarea legii cu privire la „Libertatea conștiinței și a organizațiilor religioase”*.

9.GHERASIM, Cristina, Ediția a IX a sesiunii științifice a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie de la USM. In memoriam Ion Niculiță (1939-2022). 26 mai 2023. Comunicarea *Războiul Crimeei (1853-1856) reflectat în presa din Basarabia*.

10.GHERASIM, Cristina, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea: *Aplicarea reformei agrare în basarabia în anii 70 ai sec. XIX-lea: legislație, etape și consecințe*. În: Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie, 22 decembrie 2022.

11.GUMENĂI, Ion, Ateneul de cultură și credință „BISERICA ALBĂ” SIMPOZION NAȚIONAL EDIȚIA A 3-A, Parinti si scriitori bisericești din spatiul românesc: secolul XIX – începutul secolului XX, 15 NOIEMBRIE 2022, Mănăstirea Marta și Maria, Comunicare: *N. Iorga – editor interpretator și critic al izvoarelor istorice, inedite și editate*.

12.GUMENĂI, Ion, Conferința științifică „X Православные общеобразовательные Чакировские чтения” Chișinău, 27-28 aprilie 2023, Comunicare: *Из истории становления этнокультурных и религиозных сообществ Бессарабии: Армянская община Молдовы*.

13.GUMENĂI, Ion, Ediția a IX a sesiunii științifice a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie de la USM. In memoriam Ion Niculiță (1939-2022). 26 mai 2023, comunicarea: *Îmbinarea elementelor româno-ucrainene în personalitatea lui Paisie Velicikovski*.

14.GUMENĂI, Ion, Sesiunea științifică anuală consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU președintelui Parlamentului Independenței, prof. univ. Alexandru MOȘANU, 22 decembrie 2022, Chișinău, Comunicare: *Viața confesională din Basarabia. Cazul comunității etno-confesionale armenice din Orhei*.

15.MISCHEVCA, Vlad, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, 22 decembrie 2022, în Sala de ședințe a Agenției pentru Știință și Memorie Militară. Comunicarea: *Algoritmul politicii ruse în ecuația Problemei basarabene și factorul fanariot (1711-1812)*.

16.NEGREI, Ion, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea: *Contribuția profesorului Alexandru Moșanu la adoptarea simbolicii de stat a Republicii Moldova*.

17.NEGRU, Elena. Stalinizare și destalinizare : fapte istorice, mituri și memorie istorică, Chișinău- Bălți 28-29 iunie 2023, comunicare: *Proiectul de construcție a identității naționale în RSS Moldovenească : de la Stalin la Hrușciiov*,

18.NEGRU, Gheorghe, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea: *Alexandru Moșanu, fondator și editor al revistei de istorie și cultură „Destin Românesc”; Un episod controversat al mișcării naționale din Basarabia. Scrisorile lui Dumitru Moruzi către basarabeni (august 1905)*.

19.PASAT, Valeriu. Conferința științifică națională „Stalinizare și destalinizare: fapte istorice, mituri, memorie istorică”, Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, 28-29 iunie 2023. Titlul comunicării: „Intelctualii și Puterea. Sovietizarea creației în RSS Moldovenească în anii stalinismului târziu (1944-1953)”, *Activități și rezultate obținute în cadrul altor proiecte de cercetare naționale și internaționale*.

20.POȘTARENCU, D. Conferințe științifică „Personalități basarabene – parte a patrimoniului cultural-istoric național (secolul al XIX-lea–prima jumătate a secolului al XX-lea”, care a avut

loc pe 19 septembrie 2023, la Muzeul Național de Istorie a Moldovei. Comunicarea: *Descendenții pitarului Casian Suruceanu*.

21.SCLIFOS, Eugen-Tudor, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea *Relațiile româno-ruse la începutul sec. XX-lea (1900-1914)*.

22.ȘIȘCANU, Ion. Conferința științifică Politică agresivă a Federației Ruse față de statele din spațiul post sovietic (Un an de la declanșarea războiului FR împotriva Ucrainei. Chișinău, (24 februarie 2023), Comunicarea *Tertipurile propagandei Kremlinului privind justificarea agresiunii FR asupra Ucrainei*;

23.TOMULEȚ, Valentin, Ediția a IX a sesiunii științifice a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie de la USM. In memoriam Ion Niculiță (1939-2022). 26 mai 2023, comunicarea: *Aplicarea în satul Tabani, județul Hotin a reformei agrare din 1868 și tentative de emigrare a țăranilor în regiunea Amur*.

24.TOMULEȚ, Valentin, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea: *CertIFICATELE comerciale – sursă importantă de patrimoniu documentar în studierea componenței etnice și a dinamicii numerice a burgheziei comerciale din Basarabia (1831-1868)*.

25.ȚÎCU, Octavian. Simpozion științific „Monumente și locuri istorice în raionul Ungheni”, Consiliul Raional Ungheni, 1 mai, 2023. Tema comunicării : *Monumentul lui Potiomkin între realitate istorică și simbolism politic*;

26.UNGUREANU, Constantin, Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al USM, consacrată comemorării personalității lui Alexandru MOȘANU, Chișinău – 22 decembrie 2022, comunicarea: *Învățămintul din România, Transilvania și Bucovina la sfârșitul sec. al XIX-lea – începutul sec. XX*.

Participări la expoziții, work-shop-uri, târguri, mese rotunde, cursuri, alte activități

1.CERETEU, Igor. Lansarea volumului “**Cartea, oglinda spiritului uman**” dedicat doamnei prof. univ. dr. Eva Mârza, la împlinirea vârstei de 75 de ani. Volumul este publicat la Editura Mega și Editura Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, Cluj-Napoca – Alba Iulia. Evenimentul a avut loc la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, Palatul Apor, Sala Senatului, în data de 25 februarie 2023 începând cu ora 11.

2.CERETEU, Igor, Membru al seminarului științific de profil la istoria românilor și istoria Moldovei de pe lângă Institutul de Istorie al USM.

3.CERETEU, Igor, Membru al Consiliului Științific al Institutului de Istorie.

4.CERETEU, Igor, Conducător de proiect: *Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul imperiului Rus. Sinteză academică, studii, documente și materiale didactice. Partea I* (cifru) 20.80009.0807.36

5.CERETEU, Igor. Șeful Secției Istorie Medievală a Institutului de Istorie al USM.

6.BÎRLĂDEANU, Virgiliu, Curs universitar *Bizanțul și Sud Estul-European*, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți, licență, USARB;

7.BÎRLĂDEANU, Virgiliu, Curs universitar *Probleme actuale de istorie contemporană*, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți, licență, USARB;

8.BÎRLĂDEANU, Virgiliu, Curs universitar *Regimul totalitar-sovietic în RASSM și RSSM*, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți, licență, USARB;

9. BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Curs universitar *Civilizația europeană*, ciclul licență, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți;
10. BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Curs universitar *Istoria culturii și religiei antice*, ciclul licență, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți;
11. BÎRLĂDEANU, Virgiliu. deplasarea de documentare la Centrul de Cercetare a Genocidului și Rezistenței, Vilnius (Lituania), în perioada 19 aprilie - 25 mai 2023.
12. BURLACU, Valentin. Curs opțional: *Politici identitare și culturale în RASSM (1924-1940)*. UPS „I. Creangă”;
13. BURLACU, Valentin. *Curs universitar: Istoria contemporană a românilor*. UPS „I. Creangă”;
14. CHIRTOAGĂ Ion, Membru al Consiliului Științific al Institutului de Istorie.
15. CHIRTOAGĂ Ion, Membru al seminarului științific de profil la istoria românilor și istoria Moldovei de pe lângă Institutul de Istorie al USM.
16. CHIRTOAGĂ Ion, Membru al seminarului științific de profil la istoria românilor de pe lângă Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.
17. ENCIU, Nicolae. 30 august 2023 Salonul Internațional de carte Bookfest, Editura Știința. Lansare de carte: Gheorghe I. Brătianu, *Basarabia: drepturi naționale și istorice*.
18. FELEA, Alina. Interviu realizat de Cr. Bolotnicov. PORȚIA de istorie+: Femeia și violența domestică în Țara Moldovei: O istorie despre răbdare și lupte pentru divorț, 28 martie 2023, pe https://agora.md/2023/03/28/portia-de-istorie-femeia-si-violenta-domestica-in-tara-moldovei-o-istorie-despre-rabdare-si-lupte-pentru-divort-longread?fbclid=IwAR3z1hRWKv9yVuS_4sTkyDQqAt_8brNEqgWgBaf3wXQXEznV20g3eH AJJ1c
19. FELEA, Alina. Membru al Consiliului Olimpic Republican la Istoria Românilor și Universală
20. FELEA, Alina. Membru al Juriului la Olimpiada Republicană la Istoria Românilor și Universală, 28-30 aprilie 2023.
21. FELEA, Alina. Participarea la Conferința „Personalități notorii, care au contribuit la trezirea conștiinței naționale a românilor în sec. XX – XXI”, ediția a VIII-a, IPLT., Principesa Natalia Dadiani”, 17 martie 2023.
22. FELEA, Alina. Participarea la ziua istoriei în Liceul Mileștii Mici, Ialoveni, 15 martie 2023
23. GHERASIM, Cristina, Presentare de carte: *Locuri ale memoriei și memorii concurente*. Editat de Vasile Dumbravă și Igor Șarov. Universitatea de Stat din Moldova, Aula Regina Maria, 12 aprilie 2023.
24. GUMENĂI, Ion, Masa rotundă „Seminarul teologic din Chișinău 210 ani de învățământ ecleziastic de stat în spațiul pruto-nistrean”, 15 februarie 2023, Chișinău, Comunicare: *Școlile parohiale ca primă treaptă de învățământ primar*.
25. MAFTEUȚA, Natalia. Contribuție la realizarea expoziției permanente „Evoluția învățământului din Basarabia și RASSM” din cadrul Muzeului Istoriei Învățământului din Republica Moldova, Centrul Național de Educație prin Artă;
26. MAFTEUȚA, Natalia. Contribuție la realizarea fișei bibliografice pentru Enciclopedia Publicațiilor Istorice și de Cultură din România (EPIC);
27. MAFTEUȚA, Natalia. Masa rotundă cu genericul „Proiectul Strategiei Naționale a Republicii Moldova: Abordări Științifico-Aplicative”, Institutul de Istorie al USM în parteneriat cu Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM, 31 octombrie, 2023, Chișinău.
28. MAFTEUȚA, Natalia. Masa rotundă organizată cu prilejul împlinirii a 105 ani de la Unirea Basarabiei cu România, 24 martie 2023, Institutul de Istorie al Universității de Stat, în colaborare

cu Liceul Teoretic „Nicolae Donici” din s. Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni, primăria satului Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni;

29.MISCHEVCA, Vlad, În cadrul *Săptămânii Unirii* dr. confer. **Vlad MISCHEVCA** a avut, la 24 martie 2023, o întâlnire cu elevii Liceului „Mihail Sadoveanu” din Chișinău, în cadrul căreia a susținut lecția publică „Basarabia de la anexarea din 1812 la Marea Unire de la 1918: unele constatări după 105 ani”.

30.MISCHEVCA, Vlad, Lecția publică la liceul „Mihail Sadoveanu” din Chișinău - „Basarabia de la anexarea din 1812 la Marea Unire de la 1918: unele constatări după 105 ani” [Lecția publică „Basarabia de la anexarea din 1812 la Marea Unire de la 1918: unele constatări după 105 ani”](#)

31.MISCHEVCA, Vlad, Lecție de Ziua Drapelului de Stat la biblioteca „Maramureș” din Chișinău. O lecție de patriotism de Ziua Drapelului de Stat la biblioteca „Maramureș” din Chișinău.

32.MISCHEVCA, Vlad, Membrul juriului concursului republican „Moștenire”, Ediția 29 (29.04.2023, Chișinău, Liceul „Natalia Dadiani”)

32.NEGREI, I. Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Masă rotundă cu genericul „Alexandru Moșanu în amintirile contemporanilor”, manifestare organizată cu prilejul împlinirii a 91 de ani din ziua nașterii distinsului profesor universitar, doctor-habilitat în istorie și cunoscutului om politic Alexandru Moșanu. Organizatori: Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”, Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău, 19 iulie.

34.NEGREI, Ion, 10 martie 2023. Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți. Ora publică *Canonicitatea Bisericii Ortodoxe Române în spațiul basarabean*. Organizatori: Universitatea de Stat Alecu Russo și Bălți Episcopia de Bălți (Mitropolia Basarabiei), Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu.

35.NEGREI, Ion, Masa rotundă „105 ani de la Unirea Basarabiei cu România”, Liceul Teoretic „Nicolae Donici”, satul Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, 24 martie 2023.

36.NEGRU, Gh. Masa rotundă „105 ani de la Unirea Basarabiei cu România”, Liceul Teoretic „Nicolae Donici”, satul Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, 24 martie 2023.

[otrsondeSp4pli:6th2l311m2fr 75aa17e0cma15mt_lutl7lc2ui0m39i](#) .

37.POȘTARENCU, D. Masa rotundă „Seminarul teologic din Chișinău 210 ani de învățământ ecleziastic de stat în spațiul pruto-nistrean”, 15 februarie 2023, Chișinău.

38.ȘIȘCANU, Ion. Curs universitar *Basarabia în cadrul Relațiilor Româno-ruso/sovietice, 1917-1947*, anul III licență, facultatea Istorie și Filosofie, USM.

39.ȘIȘCANU, Ion. Participare, în calitate de evaluator ANACEC, în cadrul Comisiei de evaluare pentru acreditare a programului de studii *Istorie și educație civică*, la Universitatea „Alecu Russo” din Bălți. 10-12 mai 2023

40.ȘIȘCANU, Ion. Participare, în calitate de evaluator, în cadrul Comisiei ARACIS, în vederea reacreditării USARB, 14-16 iunie 2023;

41.ȚÎCU, Octavian. „Holocaust și Gulag”, Curs Masterat, anul I, Facultatea de Istorie, Universitatea din București, Semestrul I, anul universitar 2023-2024.

42.ȚÎCU, Octavian. Dublă prezentare internațională de carte: „Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova/La Russia e il separatismo della Transnistria nella Repubblica Moldova”. Autori: Octavian Țîcu, Carlo Policano. 21 octombrie, 2023. Târgul de carte Bookfest, Brașov, România.

43.ȚÎCU, Octavian. Dublă prezentare internațională de carte: „Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova/La Russia e il separatismo della Transnistria nella Repubblica Moldova”. Autori: Octavian Țîcu, Carlo Policano. 8 octombrie, 2023. Târgul de carte Bookfest, Cluj-Napoca, România.

- 44.ȚÎCU, Octavian. Dublă prezentare internațională de carte: „Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova/La Russia e il separatismo della Transnistria nella Repubblica Moldova”. Autori: Octavian Țîcu, Carlo Policano. 16 septembrie, 2023. Târgul de carte Gaudeamus, Iași, România.
- 45.ȚÎCU, Octavian. Dublă prezentare internațională de carte: „Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova/La Russia e il separatismo della Transnistria nella Repubblica Moldova”. Autori: Octavian Țîcu, Carlo Policano. 31 august, 2023. Târgul de carte Bookfest, Chișinău.
- 46.ȚÎCU, Octavian. Prezentarea cărții *Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova*, Ismail, Ucraina, 23 mai 2023, Universitatea Pedagogică de Stat.
- 47.ȚÎCU, Octavian. Prezentarea cărții *Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova*, Constanța, 11 mai 2023, Universitatea „Ovidius”.
- 48.ȚÎCU, Octavian. Prezentarea cărții *Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova*, Galați, 2 martie 2023 Universitatea „Dunărea de Jos”.
- 49.ȚÎCU, Octavian. Prezentarea cărții *Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova*, Cahul, 1 martie 2023, Universitatea „B. P. Hasdeu”.
- 50.ȚÎCU, Octavian. Prezentarea cărții *Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova*, Iași, 28 martie 2023, Universitatea „Al. I. Cuza”.
- 51.ȚÎCU, Octavian. Prezentarea cărții *Rusia și separatismul transnistrean în Republica Moldova*, Bălți, 28 martie 2023, Universitatea „Al. Russo”.
- 52.GHERASIM, C. Membru al Comitetului Olimpic municipal la Istoria Românilor și universală (Ordinul nr. 01/1-7/130 din 08.02.2023);
- 53.GHERASIM C., Membru al Comisiei municipale de atestare a cadrelor didactice (Ordinul 01/1-7/357 din 30.03.2023)
- 54.GHERASIM, C. Membru al Comitetului Olimpic Republican la istoria românilor și universală;
- 55.GHERASIM C. Secretar al Consiliului Științific specializat D 611.02-23-21 privind susținerea tezei de doctor „Comunitatea greacă din Basarabia în anii 1812-1829”, semnată de dl Valeriu Harabara, conducător științific dr., conf. univ. Igor Șarov; consultant științific: dr. hab., prof. univ. Valentin Tomuleț, 14 iulie 2023
- 56.GHERASIM C. Secretar al Consiliului Științific specializat D 611 .02-23-46 privind susținerea tezei de doctor „Învățământul primar și secundar în Basarabia(mijlocul secolului al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea)specialitatea 611.02. Istoria românilor, conducător științific Palade Gh. doctor în istorie, conferențiar universitar; consultant științific Gumenâi Ion., 24 noiembrie, 2023.
- 57.GHERASIM, C. Expert al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare în domeniile cercetării și inovării
- 58.GHERASIM, C. Secretarul științific al Seminarului Științific de Profil, specialitatea Istoria românilor (pe perioade) și Istoria universală (pe perioade) din cadrul USM.
- 59.GHERASIM, C. Președinte al Comisiei de Calitate a Facultății de Istorie a Filosofie, USM.
- 60.GHERASIM, C. Membru al Comisiei de Calitate a Universității de Stat din Moldova.
- 61.GHERASIM C., Aviz la lucrarea Repere metodologice de reconfigurare a învățării. Aria curriculară. Educație socioumanistă, coordonator Ludmila Franțuzan, autori: Viorel Bolduma, Alina Răileanu.
- 62.GHERASIM C., Recenzie la articolul „ Eforturi de modernizare a vieții cotidiene în Basarabia anilor ‘30, secolului XX, propus spre publicare în revista Akademos.

63.GHERASIM C., Recenzie la Curriculum Național la disciplina Educație pentru societate în învățământul profesional tehnic (Chișinău, 2023).

11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media:

Emisiuni radio/TV de popularizare a științei:

- 1.BÎRLĂDEANU, Virgiliu. *Ce au în comun fascismul, nazismul și stalinismul?* Emisiune realizată de Agenția IPN, 8 mai 2023, https://www.ipn.md/ro/virgiliu-birladeanu-societatea-trebuie-sa-fie-atenta-pentru-a-8004_1096803.html#ixzz85GvbPFPk
- 2.BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Emisiune realizată Istoria, TV Alba Carolin, or. Alba Iulia, România, <https://www.youtube.com/watch?v=yL2MjdXvkKc> ;
- 3.BÎRLĂDEANU, Virgiliu. *Rezistența antisovietică a fost platforma pe care s-a lansat schimbarea*, Emisiune realizată de Agenția IPN, 30 noiembrie 2022
- 4.CERNENCHI, Eugen. Radio Chișinău. Emisiunea despre Vlad Țepeș.
- 5.CONSTANTINOV, Valentin. Radio Chișinău. Emisiunea despre Vlad Țepeș.
- 6.ENCIU, Nicolae, Prelegere publică „Dimitrie Cantemir – personalitate istorică de anvergură europeană”, susținută în cadrul Conferinței organizate de Institutul Cultura Român „Mihai Eminescu” la Chișinău și Biblioteca Națională a Republicii Moldova;
- 7.ENCIU, Nicolae. 1 aprilie 2023, Lecția de istorie cu Vasile Munteanu. „În componența României Întregite. Basarabia și basarabenii de la Marea Unire la notele ultimative sovietice”. Autor: N. Enciu (2);
- 8.ENCIU, Nicolae. 11 martie 2023, Lecția de istorie cu Vasile Munteanu. „În componența României Întregite. Basarabia și basarabenii de la Marea Unire la notele ultimative sovietice”. Autor: N. Enciu (2);
- 9.ENCIU, Nicolae. 13 martie 2023, Dezbateri IPN „Drama civilizațională a basarabenilor din anii 1940-1941”.
- 10.ENCIU, Nicolae. 2 martie 2023, „Două istorii pentru un război. 31 de ani de la începutul războiului pentru apărarea Republicii Moldova”. Realizare: Irina Tăbăranu, „Zona de securitate”;
- 11.ENCIU, Nicolae. 4 martie 2023, Lecția de istorie cu Vasile Munteanu. „În componența României Întregite. Basarabia și basarabenii de la Marea Unire la notele ultimative sovietice”. Autor: N. Enciu (1);
- 12.ENCIU, Nicolae. 9 mai 2023, Radio Moldova 1. Emisiunea „Spațiul Public”, cu Tatiana Fișer. Tema: Integrarea europeană: istorie, proces, actualitate. Participanți: Doina Gherman, Daniela Morari, Nicolae Enciu.
- 13.NEGREI, I 19 mai 2023, Radio Moldova, Emisiunea Spațiul Public, moderatoare – Tatiana Fișer, Dezbateri despre Adunarea Națională din 21 mai 2023
- 14.NEGREI, I 22 mai 2023, Radio Vocea Basarabiei, Emisiunea Forum, moderator – Leonid Smolnițchi, Subiect: Republica Moldova: actualitate politică și culturală
- 15.NEGREI, I. 11 august 2023, Agenția de presă IPN, Dezbateri publice URSS: născută și distrusă de puciuri. Organizator: Agenția de presă IPN.
- 16.NEGREI, I. 17 mai 2023, Agenția de Presă IPN, Chișinău, Conferință de presă cu genericul: „Poziția Asociației Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu” și unui grup de deputați din primul Parlament al Republicii Moldova față de Adunarea Națională din 21 mai 2023”
- 17.NEGREI, I. Participare în cadrul Emisiunii Bună Dimineața de la TV M-1, Chișinău. Subiectul 105 Ani de la unirea Basarabiei cu România.

- 18.NEGREI, I.29 mai 2023, Radio Chișinău, Emisiunea Maluri de Prut, moderatoare –Ina Guțu. Subiect: România – principalul avocat al Republicii Moldova în procesul de integrare europeană
- 19.NEGRU, Elena. 70 de ani de la moartea lui Stalin. Radio Chișinău, emisiunea Istoria la pachet, 5 martie 2023.
- 20.NEGRU, Elena. Identitatea și limba ”moldovenească” sunt concepte inventate de sovietici pentru a justifica raptul teritorial și ocupația Basarabiei, Radio Chișinău, emisiunea Oamenii cetății, 7 martie 2023.
- 21.NEGRU, Elena. O problemă de securitate națională – confuzia identitară a populației din Republica Moldova, Radio Chișinău, emisiunea Oamenii cetății, 27 februarie 2023.
- 22.NEGRU, Elena. Rezistența basarabeană. Cazul Petru Cărare. Radio Chișinău, emisiunea Istoria la pachet, 15 februarie 2023.
- 23.NEGRU, Gh. Radio Chișinău. Emisiune despre problema Basarabiei în anii 60-70 ai sec. al XIX-lea.
- 24.NEGRU, Gh. Unirea din 1859 și contextul politic actual din Republica Moldova, Radio Chișinău, emisiunea „Oamenii Cetății”, moderată de Ina Guțu, 24 ianuarie 2023
- 25.SCLIFOS, E. T. Radio Chișinău. Emisiune despre problema Basarabiei în timpul războiului de independență.
- 26.SCLIFOS, E. T. Radio Chișinău. Emisiune despre Unirea de la 1918.
- 27.SCLIFOS, E. T. Radio Chișinău. Emisiune despre Unirea Principatelor de la 1859
- 28.ȚĂRANU, Anatol. peste 30 de participări la TV și Radio
- 29.ȚÎCU, Octavian. Emisiune Agro TV, „La Raport”. Tema: Rezultatele Summit-ului Comunității Politice Europene, 1 iunie 2023;
- 30.ȚÎCU, Octavian. Emisiune Jurnal TV, Ediție Specială. Tema: Rezultatele Summit-ului Comunității Politice Europene, 1 iunie 2023;
- 31.ȚÎCU, Octavian. Emisiune Jurnal TV, Ediție Specială. Tema: Un an de la începutul războiului din Ucraina, 24 februarie 2023;
- 32.ȚÎCU, Octavian. Emisiune Jurnal TV, Secretele Puterii. Tema: Războiul hibrid al Rusiei contra Republicii Moldova, 25 octombrie 2023;
- 33.ȚÎCU, Octavian. Emisiune Radio Chișinău. Tema: Rezultatele Summit-ului Comunității Politice Europene, 2 iunie 2023;
- 34.ȚÎCU, Octavian. Emisiune Radio Moldova. Tema: Rezultatele Summit-ului Comunității Politice Europene, 1 iunie 2023;
- 35.ȚÎCU, Octavian. Emisiune TV 8, „Întrebă Ghețu”. Tema: Rezultatele Summit-ului Comunității Politice Europene, 2 iunie 2023;
- 36.ȚÎCU, Octavian. Emisiune TV Moldova 1, „Antinostalgie”, Tema: Olimpiada de la Moscova 1980, 7 noiembrie 2023.
- 37.ȚÎCU, Octavian. Emisiune TV Moldova 1, „Antinostalgie”, Tema: Rezistența națională în comunism, 7 mai 2023.
- 38.ȚÎCU, Octavian. Emisiune TVR Cluj-Napoca: Republica Moldova și războiul din Ucraina, 7 octombrie 2023;
- 39.ȚÎCU, Octavian. Emisiune TVR Iași, „Cronici Moldove”, Tema: Prutul în istoria și imaginarul românilor, 7 aprilie 2023;
- 40.ȚÎCU, Octavian. Interviu Euronews, Tema: Războiul din Ucraina și situația din Republica Moldova, 18 februarie 2023;
- 41.ȚURCANU, Mihai, Dezbateri transmise live la IPN, tematica „23 februarie, pe 28 februarie.

- 42.ȚURCANU, Mihai, Emisiune cu privire la alegerile prezidențiale din Turcia, 29 martie, Radio Chișinău
- 43.ȚURCANU, Mihai, Emisiune cu privire la moartea lui Stalin și moștenirea lui Stalin pe 6 martie, la Radio Chișinău
- 44.ȚURCANU, Mihai, Emisiune cu privire la moartea lui Stalin și moștenirea lui Stalin pe 6 martie, la Radio Vocea Basarabiei
- 45.ȚURCANU, Mihai, Emisiune cu privire la Summitul comunității politice europene de la Chișinău, 6 iunie, Radio Chișinău
- 46.ȚURCANU, Mihai, Emisiunea cu privire la planul de mediere chinez în războiul ruso-ucrainean, 27 februarie, Radio Chișinău.
- 47.ȚURCANU, Mihai, Emisiunea cu privire la problema Taiwanului din 20 februarie, Radio Chișinău.
- 48.UNGUREANU, C. Radio Chișinău. Emisiune despre evoluția Bucovinei din sec. al XIX-lea până la marea unire.

Articole de popularizare a științei

- 1.CERETEU, Igor. *Cuvânt înainte* la lucrarea semnată de Mihail Bulmaga și Ion Nistreanu, *Bălăbănești, Mălăiești, Mălăieștii Noi. File de Istorie*, Chișinău, Lexon Prim, 2023, p. 7-11. ISBN 978-9975-163-93-4.
- 2.CERETEU, Igor. *Cuvânt înainte* la lucrarea semnată de Raisa Plăieșu, *Cartea – îngerul bibliotecii. Articole. Studii. Interviu. BNRM 190 de ani de la fondare*, Chișinău, 2022, p. 2-4. ISBN 978-9975-81-075-3.
- 3.ENCIU, Nicolae. „Înțelegem istoria când privim spațiul”. *100 de ani de la formarea URSS*, in ART-EMIS, Anul XIII, 11 ianuarie 2023;
- 4.ENCIU, Nicolae. *Clerici ortodocși prizonieri de regimul comunist pentru credința lor*, in „Revista Literară”.- 2023.- Nr. 2.- P. 18;
- 5.ENCIU, Nicolae. Gheorghe I. Brătianu despre frontierele istorice ale Moldovei și locul Basarabiei în cadrul unității românești, in *Latinitate, Romanitate, Românită: Conferința științifică internațională*. Ed. a 6-a, Chișinău, 305 noiembrie 2022 / coord.: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș.- Chișinău: Lexon-Prim; Oradea: Ratio et Revelatio, 2022.- P. 105-119. ISBN 978-9975-163-66-8 (Lexon-Prim), ISBN 978-606-9659-77-9 (Ratio et Revelatio).
- 6.ENCIU, Nicolae. *Gheorghe I. Brătianu, istoric și om al Cetății (1)*, in Revista ART-EMIS, Anul XIII, Nr. 12 (1.283), 12 februarie 2023.
- 7.ENCIU, Nicolae. *Gheorghe I. Brătianu, istoric și om al Cetății (2)*, in Revista ART-EMIS, Anul XIII, Nr. 13 (1.284), 15 februarie 2023.
- 8.ENCIU, Nicolae. *In memoriam Gheorghe Buzatu (6 iunie 1939, com. Sihlea, jud. Vrancea – 20 mai 2013, Iași)*, in Revista ART-EMIS, Anul XIII, Nr. 36 (1.307), 21 mai 2013. ISSN, ISSM – L 2247-4347.
- 9.ENCIU, Nicolae. *Mihai Gribincea – Un diplomat împătimit de iconografia Basarabiei*, in ART-EMIS, Anul XII, 31 decembrie 2022.
- 10.ENCIU, Nicolae. *O sută de ani de la adoptarea Constituției României Mari*, in Revista ART-EMIS, Anul XIII, Nr. 24 (1.295), 1 aprilie 2023. ISSN, ISSM-L 2247-4347.
- 11.EȘANU Andrei, *Bătălia de la Hotin 1673 [350 de ani]*. În: *Calendar Național, 2023*, Chișinău, 2023, p. 339. ISSN 1857-1557.
- 12.EȘANU Andrei, *Căderea Constantinopolului 6 aprilie-29 mai 1453 [570 ani]*. În: *Calendar Național, 2023*, Chișinău, 2023, p. 187-188. ISSN 1857-1557.

- 13.EȘANU Andrei, *Columna lui Traian* [1910 ani]. În: *Calendar Național*, 2023, Chișinău, 2023, p. 175-176. ISSN 1857-1557.
- 14.EȘANU Andrei, *Dimitrie Cantemir, 1673-1723* [300 ani de la moarte și 350 ani de la naștere]. În: *Calendar Național*, 2023, Chișinău, 2023, p. 322-324. ISSN 1857-1557.
- 15.EȘANU Andrei, *Eugen Semion* [la 90 ani]. În: *Calendar Național*, 2023, Chișinău, 2023, p. 184-186. ISSN 1857-1557.
- 16.EȘANU Andrei, *Luca Arbore, ?-1523* [500 ani de la moarte]. În: *Calendar Național*, 2023, Chișinău, 2023, p. 163-164. ISSN 1857-1557.
- 17.FELEA A. Plai sorocean. File de arhivă. Ocolul orașului Soroca (II). În *Observatorul de Nord*, 31 august, 2022, pe <https://observatorul.md/plai-sorocean-file-de-arhiva-ocolul-orasului-soroca-ii>
- 18.FELEA A. Soroca – proprietate domnească: pagini din istoria târgului și orașului Soroca (I). În *Observatorul de Nord*, 29 august, 2022, pe <https://observatorul.md/soroca-proprietatea-domneasca-pagini-din-istoria-targului-si-orasului-soroca-i>
- 19.NEGREI, I. Rezumatul comunicării prezentate în cadrul Manifestării științifico-culturale ACT DE DEMNITATE ȘI UNITATE NAȚIONALĂ, dedicată împlinirii a 164 de ani de la Unirea Principatelor Române – în revista VATRA NOASTRĂ ROMÂNEASCĂ, ISSN 2360-218X, ISSN –L 2369-218X, Anul XXIV, nr. 49 (70) Serie nouă, ianuarie-martie 2023, p. 26-27, Botoșani (România).

Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor:

- 1.CERETEU, I., Referent oficial teza de doctor habilitat în istorie a dnei Alina Felea, cu tema *Instituția căsătoriei și relațiile de rudenie în Țara Moldovei (sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea)*. Specialitatea: 611.02 – Istoria Românilor (pe perioade), Consultant științific: Demir Dragnev, membr. cor. al AȘM, dr. hab. în istorie, prof.univ. Teza a fost susținută pe 1 martie 2023 în CSS.
- 2.CERETEU, I., Referent oficial la teza de doctor în istorie a dnei Elena Frumosu, cu tema: *Încadrarea categoriilor privilegiate din Basarabia în sistemul socio-administrativ al Imperiului Rus, în baza documentelor vechi păstrate în familie (1812-1847)*. Specialitatea: 611.02 – Istoria Românilor (pe perioade), Conducător științific: Demir Dragnev, membr. cor. al AȘM, dr. hab. în istorie. Teza a fost susținută pe 8 septembrie 2023 în CSS.
- 3.CERETEU, I., Membru al comisiei de susținere al tezei de doctor a dnlui Ilie Gulca *Învățământul primar și secundar în Basarabia (mijlocul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea)*, conducător: Ion Gumenâi. Teza a fost susținută pe 24 noiembrie 2023 în CSS.
- 4.CERETEU, I. Președinte al CSS de susținere a tezei de doctor în istorie a dnlui Valeriu Harabara *Comunitatea greacă din Basarabia în anii 1812-1829*, conducător științific Igor Șarov, conf. univ; consultat științific: Valentin Tomuleț, prof. univ. dr. Teza a fost susținută pe 14 iulie 2023 în CSS.
- 5.SCLIFOS, E.T. Membru al tezei de doctor în istorie a dlui Valeriu Harabara *Comunitatea greacă din Basarabia în anii 1812-1829*, conducător științific Igor Șarov, conf. univ; consultat științific: Valentin Tomuleț, prof. univ. dr. Teza a fost susținută pe 14 iulie 2023 în CSS
- 6.NEGRU, GH. Referent al tezei de doctor al dn Ilie Gulca *Învățământul primar și secundar în Basarabia (mijlocul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea)*, conducător: Ion Gumenâi. Teza a fost susținută pe 24 noiembrie 2023 în CSS.

7. UNGUREANU, C. Referent al tezei de doctor al dn Ilie Gulica *Învățământul primar și secundar în Basarabia (mijlocul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea)*, conducător: Ion Gumenâi. Teza a fost susținută pe 24 noiembrie 2023 în CSS.

8. ȘIȘCANU, Ion. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat a Elenei Negru cu tema *Construcția identitară în RSS Moldovenească*, 27 ianuarie 2023.

9. ȘIȘCANU, Ion. Referent în cadrul comisiei de susținere a tezei de doctorat a dnei Maria Zinovii cu tema *„Locuitorii din RASSM și RSSM (1924-1940. 1944-1956) pe șantierele GULAG-ului*, 5 mai 2023.

12. Teze de postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului.

1. NEGRU Elena. Susținerea tezei de doctor habilitat în istorie cu titlul *Construcția identitară în RSS Moldovenească*. 27 ianuarie 2023, USM. Consultant științific dr. hab. Gheorghe Cojocar.

2. FELEA Alina. Susținerea tezei de doctor habilitat în istorie cu titlul *Instituția căsătoriei și relațiile de rudenie în Țara Moldovei (sec. al XVII-lea-începutul sec. al XIX-lea)*, 1 martie 2023, USM. Consultant științific dr. hab. Demir Dragnev, membr. cor. al AȘM.

13. Concluzii

Pe parcursul etapei a patra (2023) au fost definitivată două volume de sinteză referitoare la istoria Țării Moldovei din cele mai vechi timpuri până la Unirea Principatelor Române la 24 ianuarie 1859. Pe parcursul anului 2023 au fost prezentate și discutate în grupurile de lucru și în subdiviziunile Institutului de Istorie paragrafele realizate în etapele precedente. Coordonatorii volumelor au lecturat și uniformizat textele din punct de vedere științific. S-au prezentat obiecții, sugestii, care au fost luate în considerație de autori. S-a elaborat cuprinsul volumelor, s-a intervenit în reformularea unor denumiri de paragrafe. De asemenea, s-au uniformizat unii termeni, care erau redactați de autori în mod diferit. Au fost puse în discuție compartimentele *Cronologie*, *Lista domnilor Țării Moldovei*, *Lista mitropoliților Țării Moldovei* și *Bibliografie* (vol. I). În această etapă s-a contribuit la îmbunătățirea compartimentului V al primului volum de sinteză referitor la perioada 1812-1859. S-a uniformizat și ajustat aparatul tehnic al volumelor, s-au uniformizat edițiile de documente, cronici, operele lui Dimitrie Cantemir.. S-a atras o atenție mai sporită asupra problemelor social-economice și culturale ale Basarabiei după anexarea de la 1812 (vol. II). Au fost discutate în secția Istorie Modernă probleme controversate referitoare la aplicarea sintagmei *burghezie comercială* pentru Basarabia în perioada 1812-1918 (vol. II). Membrii grupurilor *Asistența tehnică a proiectului* au identificat tabele, imagini, hărți, necesare pentru etapa editării volumelor de sinteză.

În cadrul acestei etape a fost definitivat volumul de *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc 1806-1812” (15 aprilie – 30 septembrie 1810)*. 2023. Coordonator: Demir Dragnev, Larisa Svetlicinâi, editori: Tudor Ciobanu, Teodor Candu. Volumul a fost redactat, machetat și expediat dlui acad. Victor Spinei, care va mijloci apariția lui la Editura Academiei Române și la Editura Istros a Muzeului Brăilei, în seria *Documenta Basarabiae*, care a ajuns acum la al IV-lea număr și cuprinde 574 acte interne depistate și selectate din fondurile arhivistice din Republica Moldova și, parțial, România.

Pe parcursul acestui an a fost elaborată și editată *Crestomația la istoria medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi* (A. Felea, C. Gherasim). Lucrarea este parte a proiectului și va fi publicată la Editura Lexon Prim până la sfârșitul anului 2023. Lucrarea este structurată în două compartimente: primul - *Lucrul cu sursele istorice – activitate de bază în formarea*

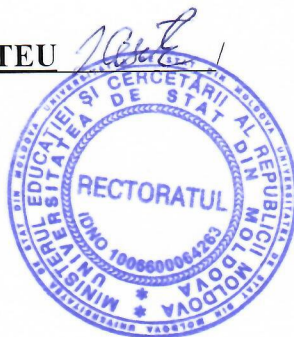
competențelor specifice la istoria românilor și universală conține aspecte teoretice privind lucru cu sursele istorice, atât documentele propriu-zis, cât și surse vizuale și deja surse istorice pentru fiecare subiect din curriculum, împărțite în 3 categorii: A. Documente de epocă; B. Abordări istoriografice; C. Mărturii ale contemporanilor; al doilea - Dezvoltarea competențelor specifice la istorie prin studierea personalităților notorii ale modernității românești se referă la aspectele privind diverși algoritmi de lucru cu personalitățile istorice, precum și surse istorice care se referă la activitatea acestor personalități. Atât temele din primul compartiment, cât și personalitățile incluse în compartimentul II sunt în conformitate cu prevederile Curriculum național la istoria românilor și universală, respectiv considerăm că vor fi de un real folos în pregătirea elevilor din treapta liceală pentru pregătirea din examenul din Bacalaureat, pentru că trebuie să menționăm că ele corespund și cu Programa pentru examenul național de bacalaureat la istoria românilor și universală.

În etapa a patra (2023) a proiectului au fost îndeplinite în întregime scopul și obiectivele trasate în planul de realizare și stipulate în Contractul de finanțare pentru anul 2023.

Conducătorul de proiect **Igor CERETEU**

Data: 20/12/24

LȘ

Anexa nr. 1

Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sinteză academică, studii, documente și materiale didactice. Partea I

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.36

În limba română: Pe parcursul etapei a patra (2023) de realizare a proiectului au fost definitive și redactate științific două volume de sinteză academică: primul volum: *Evoluția istorică a Moldovei din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă în contextul civilizației europene* (85 c.a.), iar al doilea: *Basarabia în cadrul Imperiului Rus* (70 c.a.). Pe parcursul acestei etape volumele au fost redactate științific de coordonatori, au fost ajustate notele, au fost selectate imaginile; s-au redactat compartimentele bibliografie și listele domnilor și mitropoliților din primul volum. Conținutul volumelor este reflectat sub trei aspecte: politic, social-economic și cultural. În primul volum este elucidat și aspectul cotidianului. A fost elaborat compartimentul Cronologie pentru primul volum al sintezei academice. Au fost uniformizați unii termeni și denumiri.

Volumele definitive au fost discutate în ședințele subdiviziunilor și în cadrul grupurilor de lucru (Istoria veche, Istorie politică și relații internaționale, Istorie social-economică, Istoria culturii și asistența tehnică a proiectului), cu implicarea specialiștilor în domeniu de la alte instituții superioare de învățământ sau de cercetare, iar spre sfârșitul etapei au fost discutate și aprobate în ședința Consiliului Științific al Institutului de Istorie al USM.

În cadrul etapei a patra a fost elaborată și pregătită pentru tipar Crestomația la istoria medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi. În a doua jumătate a lunii decembrie crestomația a fost publicată la editura Lexon Prim din Chișinău.

În vederea diseminării rezultatelor din cadrul proiectului, cercetătorii au publicat monografii, articole și studii științifice, de popularizare a științei, au participat la emisiuni Radio/Tv, au organizat lecții publice, conferințe științifice, au fost încadrați în activitatea didactică: monografii internaționale - 2; monografii naționale - 4; capitole în monografii naționale/internaționale - 1; articole în reviste științifice din bazele de date Web of Science și SCOPUS - 1; în alte reviste din străinătate recunoscute - 7; în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei - 11; în alte reviste naționale - 4; în culegeri de lucrări științifice editate peste hotare - 10; în culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova - 1; articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) - 1; în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 13; în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională -2; teze ale conferințelor științifice în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 8; în lucrările conferințelor științifice naționale - 8; manifestări științifice internaționale (peste hotare) - 23; manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova) - 19; manifestări științifice cu participare internațională - 15; manifestări științifice naționale - 26; participări la expoziții, workshop-uri, târguri, mese rotunde, cursuri, alte activități - 64; emisiuni radio/TV de popularizare a științei - 48; articole de popularizare a științei - 19; membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor - 5; teze de postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului - 2. Astfel, scopul și obiectivele din planul de realizare a proiectului pentru această etapă au fost îndeplinite în întregime.

În limba engleză: During the fourth stage (2023) of the realization of the project, two volumes of academic synthesis were finalized and scientifically edited: the first volume: *The historical evolution of Moldova from ancient times to the modern era in the context of European civilization* (85 author's sheets), and the second: *Bessarabia within the Russian Empire* (70 author's sheet). During this stage, the volumes were scientifically edited by the coordinators, the notes were adjusted, the images were selected; the bibliography sections and the lists of rulers and metropolitans from the first volume were edited. The content of the volumes is reflected under three aspects: political, social-economic and cultural. In the first volume, everyday life aspects are also elucidated. The Chronology section was developed for the first volume of the academic synthesis. Some terms and names have been standardized.

The finalized volumes were discussed in the meetings of the subdivisions and within the working groups (Ancient History, Political History and International Relations, Social-Economic History, Cultural History and technical assistance of the Project), with the involvement of specialists in the field from other higher education or research institutions, and towards the end of the stage were discussed and approved in the meeting of the Scientific Council of the Institute of History of Moldova State University.

During this stage, the volume of documents regarding the Russo-Turkish war of 1806-1812 was finalized. Indexes to the volume were developed, summaries of over 500 documents were written. The layout volume is sent to the Publishing House of the Romanian Academy and will be edited at the beginning of 2024.

During the fourth stage, the *Chrestomathy to the Medieval and Modern History of the Romanians for teachers and students* was developed and prepared for printing. In the second half of December, the chrestomathy was published at the Lexon Prim publishing house in Chisinau.

In order to disseminate the results of the project, the researchers published monographs, articles and scientific studies, popularizing science, participated in Radio/Tv shows, organized public lectures, scientific conferences, were included in the didactic activity: international monographs 2; national

monographs **4**; chapters in national/international monographs **1**; articles in scientific journals from the Web of Science and SCOPUS databases **1**; in other recognized foreign journals **7**; in journals included in the National Register of Academic Journals, with indication of the category **11**; in other national journals **4**; in collections of scientific works published abroad **10**; in collections of scientific works published in the Republic of Moldova **1**; articles in proceedings of international conferences (abroad) **1**; in proceedings of international conferences (within Republic of Moldova) **13**; in proceedings of national conference with international participation **2**; theses in the proceedings of international conferences (within Republic of Moldova) **8**; theses in proceedings of national conferences **8**; participation in international academic events (abroad) **23**; in international academic events (organized in the Republic of Moldova) **19**; in academic events with international participation (organized in the Republic of Moldova) **15**; in national academic events **26**; participation in exhibitions, workshops, fairs, round tables, courses, other activities **64**; radio/TV shows popularizing science **48**; science popularization articles **19**; member/chairman in the organizational/scientific committee, commissions, scientific councils for defending PhD and habilitate theses **5**; postdoctoral theses defended and confirmed in 2023 by project team members **2**. Thus, the purpose and objectives of the project implementation plan for this stage have been fully met.

Conducătorul de proiect **CERETEU Igor**

Data: 2.01.2024

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat**

Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sinteză academică, studii, documente și materiale didactice. Partea I

Cifra proiectului: 20.80009.0807.36

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific organizației din domeniile cercetării și inovării).

1.1. monografii internaționale.

1. NEGRU E, NEGRU, GH. *Construcție și deconstrucție identitară în RSS Moldovenească. 1940-1941, 1944-1989*, Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2023, 456 p. ISBN 978-606-537-643-4.

2. UNGUREANU, C. *Cadastrul din Bucovina. Proprietarii de case și clădiri (1854-1856)*, vol. 1. Districtele Cernăuți urban, Cernăuți rural, Sadagura, Suceava: Editura Karl A. Romstorfer, 2022, 464 p. ISBN: 978-606-8698-71-7, 978-606-8698-72-4.

1.2. monografii naționale.

1. ENCIU, Nicolae (ediție îngrijită, studiu introductiv). Gheorghe I. Brătianu. *Basarabia. Drepturi naționale și istorice*. Traducere din limba franceză de Ecaterina Holban, Chișinău: Editura Știința, 2023, 280 p. (Colecția „Memoriile Basarabiei”). ISBN 978-9975-85—263-0.

2. EȘANU, A., EȘANU, V., *Pomelnicul Mănăstirii Voroneț. Monument de istorie și cultură*, Chișinău, 2023, 195 p. ISBN 978-9975-62-459-6.

3. ȚURCANU, Mihai, *România și Puterile Aliate la începutul celui de al doilea Război Mondial (1838-1941)*, Chișinău, 2023, ISBN 978-9975-81-133-0.94(498)“1938/1941”+327(4)Ț 94, 632 p.

2. Capitole în monografii naționale/internaționale.

1. EMILCIUC, A. The Legal Status of Foreign Entrepreneurs in Odessa and Ismail (1807–1860), IN: [Port-Cities of the northern shore of the Black Sea: Institutional, Economic and Social Development, 18th – early 20th Centuries](#) (Evrydiki Sifneos, Oksana Yurkova and Valentina Shandra eds.), Rethymnon, Crete, Centre of Maritime History, 2021, Part II, Chapter 9, pp. 228-259. ISBN: 978-618-85195-3-4.

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale.

4. Articole în reviste științifice.

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

1. GHERASIM C. The Impact of the Tsarist Domination on the Collective Mentality of the Population in Bessarabia in the First Decades After Annexation: Case Study: Nobles and Peasants, În: *Transylvanian Review*. Vol XXXII, Supplement No.1, 2023, p. 51-68. ISSN 2067-1016.

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

1. CERETEU, I. *Printing and old Romanian book in the system of european values*. În: *Études bibliologiques Library Research Studies*, Bibliothèque de l'Académie Roumaine de Cluj-Napoca. Library of the Romanian Academy, Cluj-Napoca, nr. 2, 2020, p. 21-41. ISSN 2668-3172 (Categorie A).

2. GUMENĂI, I. Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la mănăstirea Noul Neamț. În: *Acta Pangratia*, Vol. I, p.249-261, ISSN 2972-192X.

- 3.GUMENAI, I. Biserica Ortodoxă din Basarabia. Procese de uniformizare și de rusificare în prima jumătate a secolului al XIX-lea. În: *STUDIA THEOLOGICA ET HISTORICA ARADENSIA*, anul V nr. 5, 2023, p. 17-36. ISSN 2668-8387, ISSN-L 2668-8387.
- 4.GUMENAI, I. *Религиозность и благотворительность в армянской общине Бессарабии в царский период*. În: *Caucaso-Caspica*, VII, 2022, p. 23-39. ISBN-978-9939-67-297-7.
- 5.SCLIFOS, E. T. Activitatea didactică și culturală a basarabeanului Axinte Frunză la Iași (sfârșitul secolului al XIX-lea – primele decenii ale secolului XX). În: *Anuarul Muzeului Național al Literaturii Române Iași*, XV, 2022, p. 95-102. Print ISSN: 2821-5028. Online-ISSN: 2066-7469.
- 6.МИСКЕВКА, В, Роксандра Хмельницкая (дочь Василия Лупу): штрихи к портрету. În: *Studii de slavistică. Serie nouă*. Nr. XVI (Lucrările Simpozionului Internațional „Muntele Athos-Atena-Sofia-Kiev-Moscova”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, noiembrie 2016), / Număr îngrijit de lect. dr. Angeliki Mouzakiti și conf. univ. dr. Marina Vraciu, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2022, p. 482-490. https://www.academia.edu/99157862/Lucr%C4%83rile_Simpozionului_Interna%C5%A3ional_Cultura_t radi%C5%A3ional%C4%83_greceasc%C4%83_%C3%AE_n_context_european
- 7.ТОМУЛЕЦ, В, МИСКЕВКА, В, *Этапы эволюции политико-правового статуса Бессарабии в составе Российской империи (1812-1917)*. [Stages of the Evolution of the Political and Legal Status of Bessarabia as a Part of the Russian Empire (1812-1917)] // „Wschodni Rocznik Humanistyczny”, Tom XIX (2022), № 4: Historia, red. Artur Górak, Lublin: Libra, 2022, p. 75-88. ISSN 1731-982X <http://wrh.edu.pl/t-xix-2022-%e2%84%96-4/>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

- 1.DRAGNEV, D. XENOFONTOV, I. V. N.A. Mohov (1904-1984), fiu de întreprinzător, promotor al istoriei oficiale, intelectual cu dublă gândire. În: *Studia Universitas Moldaviae*. Secția Științe Umanistice, 2022, nr.2 (106), p.46-56 ISSN 1811-2668.
- 2.EMILCIUC, A. Organizarea și funcționarea cordonului sanitar la hotarele dunărene ale Imperiului Rus (1812-1856). În: *Tyragetia*, Vol. XVII (XXXII), nr. 2, Istorie și Muzeologie, Chișinău, 2023, p. 17-27. ISSN1857-0240 (Categoria B).
- 3.ENCIU, N. Municipiul Cahul din punct de vedere demografic, edilitar, economic și cultural (conform datelor recensământului din 29 decembrie 1930) (I). În: *Dialogica. Revistă de studii culturale și literatură*, 2022, nr. 3, p. 74-93. ISSN 2587-3695 (Categoria B).
- 4.ENCIU, N. Municipiul Cahul din punct de vedere demografic, edilitar, economic și cultural (conform datelor recensământului din 29 decembrie 1930) (II). În: *Dialogica. Revistă de studii culturale și literatură*, 2023, nr. 1, p. 87-100. ISSN 2587-3695.
- 5.EȘANU, A. EȘANU, V. *Opere cantemiriene în obștea Sfântului Paisie de la mănăstirea Neamț*. În: *Akedemos. Revistă de știință, inovare, cultură și artă*, Chișinău, 2022, nr. 4 (67), p. 75-80. ISSN 1857-0461. ISSNe 2587-3687.
- 6.FUȘTEI, N. *Biserica în timpul „dezghețului hrușciovist”(1953-1964)*, în „Tyragetia. Istorie Muzeologie. Seria nouă”, Vol. XVII[XXXII], nr. 2, 2023, pp. 247-260. ISSN 1857-0240 (Categoria B).
- 7.GHERASIM, C. Mentalități colective ale nobilimii din Basarabia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În: *Akademos. Revistă de știință, inovare, cultură și artă*, nr. 4 (67), 2002, p. 81-88. ISSN 1857-0461 / ISSNe 2587-3687 (Categoria B).

8.GUMENĂI, I. *Situația minorităților religioase din sudul Basarabiei în perioada 1856-1878. (Cazul comunității lipovenești)*, În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Nr.10 (160), 2022, p. 23-30. ISSN 1811-2668 | E-ISSN 2345-1009 (Categorie B).

9.MISCHEVCA, V. *Hersonul de lângă noi – un domn fanariot pe meleaguri străine: Manole Giani Ruset (Rosetti; Γιάννης Ρουσσέτος)*. În: *Limba Română*, nr. 1-2 (279-280), ianuarie - februarie 2023, p. 209-221. ISSN 0235-9111. (Categorie C).

10.TOMULEȚ, V. *Revolta țăranilor din satul Tabani, județul Hotin în legătură cu aplicarea reformei agrare din 14 iulie 1868.* În: *Tyragetia. Istorie. Muzeologie. Anuarul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Serie nouă. Vol. XVII(XXXII), nr. 2, Chișinău, 2023, p. 149-170* ISSN 1857-0240.

11.ТОМУЛЕЦ, В. Анастасия ГУЦУ, Бессарабия в системе торговых отношений России с Австрийской Империей (1812-1830 гг.). În: *Tyragetia. Istorie. Muzeologie. Anuarul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Serie nouă. Vol. XVII (XXXII), nr. 2, Chișinău, 2023, p. 95-110.* ISSN 1857-0240.

4.4. în alte reviste naționale

1.NEGREI, I. *Înființarea Mitropoliei Basarabiei.* În: *Patrimoniul istoric*, nr. 15, 2022, p. 91-101. Publicație a Asociației Istoricilor Nicolae Iorga din Ungheni. ISSN 2345-1637.

2.BURLACU, V. *Abordări conceptuale și teoretico-metodologice ale securității naționale în actele legislative și studiile politologice din Republica Moldova.* În: *Anuar. Studii de Apărare și Securitate.* Ministerul Apărării al Republicii Moldova. Agenția pentru Știință și Memorie Militară. Editura Agenției pentru Știință și Memorie Militară. Chișinău, 2022, p. 30-50. ISSN 2953-6820. E-ISSN 2953-6839.

3.ENCIU, N. *O lucrare despre cauzele și natura conflictului transnistrean.* În: *Revista Literară.* Anul IX.- Nr. 4 (75).- Iulie-august 2023.- P. 18-19. ISSN 2345-1777.

4.ENCIU, N. *Un portret sumbru, dar convingător al șefului de la Kremlin.* În: *Revista Literară.* Anul VIII.- Nr. 6 (71).- Noiembrie – decembrie 2022.- P. 18-19. ISSN 2345-1777.

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

1.CERETEU, I., *Prezențe bibliofile românești din Imperiul Habsburgic în Basarabia (sec. XVIII-XX)*, În: *Cartea, oglinda spiritului uman. Studii în onoarea profesoarei Eva Mârza.* Editori: Ana Maria Roman-Negoi, Florin Bogdan. Editura Muzeului Național al Unirii, Alba Iulia. Editura Mega, Cluj-Napoca 2023, p. 153-200. ISBN 978-630-6548-01-9 ISBN 978-606-020-590-6

2.EMILCIUC, A. *Organization and Functioning of the Salt Extracting Industry in Bessarabia (1812-1850).* În: *Mirrors of Salt. Proceedings of the First International Congress on the Anthropology of Salt, 20-24 August 2015, 'Al. I. Cuza' University, Iași, Romania / Edited by Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă, Olivier Weller, Ashley A. Dumas, Oxford: Archaeopress Publishing Ltd, 2023, pp. 227-240.* ISBN 978-1-78491-456-1 ISBN 978-1-78491-457-8 (e-Pdf)

3.GUMENĂI, I. *Holy Journey to the Monastery or at the Wonderworking Icon of the Neamț as Described by Archimandrite Andronic Popovici.* În: *Pilgrimage in the Christian Balkan World*

4.GUMENĂI, I. *Sfântul Paisie de la Neamț și spațiul pruto-nistrean.* În: *Educația din perspectiva valorilor: repere, modele, sinteze*, ed.: Dorin Opriș, Ioan Scheau, Andrian Aleksandrov, Octavian Moșin, București, Editura EIKON, 2022 p. 73-81. ISBN 978-606-49-0414-0.

5.SCLIFOS, E. T. Diplomația franco-britanică și ocupația militară rusească a Principatelor Române (1853). În: *Politică și relații internaționale în istoria românilor. Studii în onoarea profesorului Gheorghe Cliveti*, Gabriel Leanca (coord), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2023, p. ISBN 978-606-714-795-7.

6.SOLOMON, F, UNGUREANU, C, BOTNARI, M., Comunități germane în Basarabia. În: *Limbă și cultură germană în România (1918-1933): realități postimperiale, discurs public și câmpuri culturale*, editori Andrei Corbea-Hoișie și Rudolf Gräf, Iași: Polirom, 2023, vol. II, p. 124-133, ISBN 978-973-46-9532-4.

7.UNGUREANU, C, CEAUȘU, M-Șt, BRUCKNER, A, PETRIN, I, Comunități germane în Bucovina. În: *Limbă și cultură germană în România (1918-1933): realități postimperiale, discurs public și câmpuri culturale*, editori Andrei Corbea-Hoișie și Rudolf Gräf, Iași: Polirom, 2023, vol. II, p. 110-123, ISBN 978-973-46-9532-4.

8.UNGUREANU, C. Cadastrul austriac realizat în districtul Vatra Dornei în anul 1856. În: *Simpozionul național Bucovina, tradiție și modernitate*, ediția a VI-a, Iași: Editura StudIS, 2022, p. 97-116, ISSN 2601-4319.

9.БАКАЛОВ, С., Армяно-молдавские генеалогические связи. На примере семейств Александри, Ботезату и Бэц. În: *Армянская генеалогия*, том. 1, Москва - Ереван, 2022, с. 39-60. ISBN 978-5-907169-66-1.

10.БАКАЛОВ, С., Черкесские корни некоторых молдавских боярских родов (Черкезы и Абаза). În: *Геральдика и генеалогия народов Кавказа. К 15-летию со смерти Анатолия Ахмедовича Максидова (1944-2008). Материалы круглого стола 28 января 2023 г.*, Москва, 2023, с. 20-29. ISBN 978-5-907169-86-9.

5.2.culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

1.TOMULEȚ V. O primă tentativă de emigrare a țăranilor din satul Tabani, județul Hotin în regiunea Amur, Imperiul Rus (1902). În: *Cercetarea istorică și culturologică în spațiul unitar european: paradigme, realități, perspective. In Honorem Valentina Enachi*. Coordonatori: Valentine Ursu, Larisa Noroc. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al UPS „Ion Creangă” din Chișinău, 2023, p. 80-120.

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1.BURLACU, V. Războiul ruso-româno-turc din anii 1877-1878: aspecte istoriografice. În: *Războaiele de independență, diplomație și societate. Noi perspective și abordări privind marea criză orientală 1875-1878*. Coordonator: Carmen-Sorina Rîjnoveanu. București, Editura Militară, 2023.. *Materialele conferinței internaționale Războaiele de independență, diplomație și societate. Noi perspective și abordări privind marea criză orientală 1875-1878*. București, 9-10 mai, 2022, P. 185-198. ISBN 978-973-32-1290-4.

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1.CERETEU, I. Biblioteca preotului Gheorghe Armașu din Petreni: o comoară regăsită. Despre cartea românească. În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 204-215. (în colaborare cu Lina Mihaluță).

2.ENCIU, N. Gheorghe I. Brătianu despre frontierele istorice ale Moldovei și locul Basarabiei în cadrul unității românești. În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică*

- internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 105-119.
- 3.MISCHEVCA, V. Vlad, Alexandru Hangerli - un principe filolog cu o domnie efemeră (Αλεξανδρος Χαντζερης: 1759-1854). În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 120-135.
- 4.FELEA, A. Sare din mânglă, zahăr candel, piper, anason: câteva aspecte din istoria consumului în Țara Moldovei (sfârșitul sec. al XVI-lea- începutul sec. al XIX-lea). În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 79-90.
- 5.DRAGNEV, D. XENOFONTOV, I. V. Profilul unui istoric propagandist din R(A)SSMoldovenească: Vasdili M. Senchevici (1905-1954). În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 456-469.
- 6.EMILCIUC, A. Carantina de la Sulina – între politica sanitară și geopolitica Imperiului Rus (1836-1856). În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 264-277.
- 7.GUMENĂI, I. Biserica ortodoxă și Basarabia anului 1912. În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), p. 164-183.
- 8.TOMULEȚ, V. Basarabia la 1828: relații comerciale și negustori (descrișă într-un memoriu prezentat instituțiilor imperiale ruse) (Partea a II-a). În: *Latinitate, Romanitate, Românitare: Conferința științifică internațională*, Ediția a 6-a, Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / coordonatori: Liliana Rotaru, Sorin Domițian Șipoș, Chișinău: Lexon-Prim (ISBN 978-9975-163-66-8); Oradea: Ratio et Revelatio, 2022, (ISBN 978-606-9659-77-9), pp. 236-263.
- 9.POȘTARENȚU, D. Strada 31 August 1989 din Chișinău: imobile și proprietari. În: *Identitățile Chișinăului*. Ediția a VII-a: Strada 31 August 1989, Chișinău, 2023, p. 47–66. ISBN 978-9975-61-871-7.
- 10.POȘTARENȚU, D. Casa familiei Bernardazzi din Chișinău. În *Identitățile Chișinăului*. Ediția a VII-a: Strada 31 August 1989, Chișinău, 2023, p. 243–244. ISBN 978-9975-61-871-7.
- 11.POȘTARENȚU, D. Medicul Alexandru Schmidt. În: *Identitățile Chișinăului*. Ediția a VII-a: Strada 31 August 1989, Chișinău, 2023, p. 245. ISBN 978-9975-61-871-7.
- 12.POȘTARENȚU, D. Casa sculptorului Alexandru Plămădeală. În: *Identitățile Chișinăului*. Ediția a VII-a: Strada 31 August 1989, Chișinău, 2023, p. 249–250. ISBN 978-9975-61-871-7.
- 13.FUȘTEI, N. *Biblioteca Mitropolitului Gavriil Bămulescu-Bodoni*, în culegerea *Identitățile Chișinăului*. Ediția a VII-a. Strada 31 August 1989. Chișinău, 2023, pp 125-135. ISBN 978-9975-61-871-7.

6.3.În lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

1.CERETEU, Igor, Cartea laică și ecleziastică în Basarabia în secolul al XIX-lea. Evoluție cantitativă și efecte culturale. În: *Culegere de articole selectiv prezentate la Conferința științifico-practică cu participare internațională Unitatea personalităților istorice, consacrată comemorării Protoiereului Mihail Ceachir (8 septembrie 2021) și la Simpozionul științific Internațional Viața ecleziastică și implicații laice din spațiul pruto-nistean în secolele XIX-XX (01-02 octombrie 2021)*. Coordonatori: pr. Octavian Moșin, Ion Gumenâi, Chișinău CEP USM, 2023, p. 195-208 ISBN 978-9975-163-89-7

2.BURLACU, V. Situația din agricultura RASS Moldovenești după încheierea procesului de colectivizare forțată a gospodăriilor individuale țărănești. In: *Materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională: Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*, Ed. 24. 25 martie 2022, Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă, 2022, Seria 24, Vol. 3, pp. 144-151. ISBN 978-9975-46-651-6; 978-9975-46-654-7. DOI: 10.46728/c.v3.25-03-2022, p.144-151.

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1.CERETEU, I. Biblioteca preotului Gheorghe Armașu din Petreni: o comoară regăsită. În: *Conferința științifică internațională Latinitate, Romanitate, Românitare*. Ediția VI-a. Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău. Republica Moldova 3-5 noiembrie 2022, p. 39. ISBN 978-9975-163-52-1.

2.FELEA A. Gust dulce, gust sărat: ingrediente și condimente în bucătăria din Țara Moldovei (sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea). În: *Conferință științifică internațională Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine* (ediția a VII-a), Iași-Chișinău-Lvov, 9-10 februarie 2023. Eveniment organizat în cadrul proiectului 20.80009.0807.19 „Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii” (director de proiect dr. hab. Aliona Grati), Universitatea de Stat din Moldova.

3.FELEA A. Din istoria consumului alimentar în Țara Moldovei în sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea: perioada Postului. În: *Conferința științifică internațională Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare = International scientific conference “Cultural heritage: research, valorization, promotion”*, Ediția a 15-a, 30-31 mai 2023, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul de organizare, științific: Ion Ursu (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2023 (Notograf Prim), p.66. ISBN 978-9975-84-186-3.

4.TOMULEȚ, V. Statutul de privilegiat în Basarabia sub dominația imperială rusă. Cazul Mazililor (1812-1847). În *Latinitate, Romanitate, Românitare*, Ed. 7, 2-4 noiembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2023, Ediția 7, ISBN 978-9975-172-14-1, p. 43-44.

5.SCLIFOS, E. T. Problema Basarabiei reflectată în publicația ieșeană „Steaua României” (ianuarie-iulie 1878). În *Latinitate, Romanitate, Românitare*, Ed. 7, 2-4 noiembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2023, Ediția 7, ISBN 978-9975-172-14-1. p. 45-46.

6.GUMENÂI, I. Biserica Ortodoxă din Basarabia ca instrument de propagare a cultului imperial prin diseminarea datelor notabile a familiei imperiale. În *Latinitate, Romanitate, Românitare*, Ed.

7, 2-4 noiembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2023, Ediția 7, ISBN 978-9975-172-14-1, p. 47-48.

7.NEGRU, Gh. Mișcarea națională din Basarabia în a doua jumătate a sec. XIX. În *Latinitate, Romanitate, Românită*, Ed. 7, 2-4 noiembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2023, Ediția 7, ISBN 978-9975-172-14-1, p. 53.

8.GHERASIM, C. Implicarea familiei de nobili Leonard în viața politică, social-economică și culturală a Basarabiei în secolul al XIX-lea. În: *Latinitate, Romanitate, Românită*, Ed. 7, 2-4 noiembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2023, Ediția 7, ISBN 978-9975-172-14-1 p. 53-56.

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

1.CERETEU I., Valoarea istorică a literaturii didactice din biblioteca mănăstirii Noul Neamț, În: Conferința națională cu participare internațională: *Biserica ortodoxă și implicațiile sale în procesele educativ-culturale din spațiul românesc în secolul al XIX-lea – secolul al XXI*. 19-21 octombrie 2023. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2023, p. 39-40 ISBN 978-9975-159-69-2

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

1.EMILCIUC, A. Locul și rolul Carantinei din Ismail în cordonul sanitar rus de la Gurile Dunării (1813-1856). În: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie*, ediția a 9-a. In memoriam Ion Niculiță. 26 mai 2023: Program, rezumatele comunicărilor / editor: Aurel Zanoci. Chișinău: CEP USM, 2023, p. 64. ISBN 978-9975-62-524-1.

2.EMILCIUC, A. Personalul carantinelor dunărene din Basarabia: dinamică, structură și salarizare (1812-1856). În: *Conferința științifică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei*: ediția a 33-a, 26-27 octombrie 2023: Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2023 (Bons Offices), p. 131-132. ISBN 978-5-36241-088-9.

3.SCLIFOS, E. T. Relațiile româno-ruse și problema Basarabiei în presa românească (1877-1878). În: *Conferința științifică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei*: ediția a 33-a, 26-27 octombrie 2023: Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2023(Bons Offices), p. 139. ISBN 978-5-36241-088-9.

4.TOMULEȚ, V. O nouă tentativă de emigrare a țăranilor din satul Tabani, județul Hotin în regiunea Amur, Rusia (iunie 1902). În: *Conferința științifică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei*: ediția a 33-a, 26-27 octombrie 2023: Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2023(Bons Offices), p. 141-142. ISBN 978-5-36241-088-9.

5.GHERASIM C. *Războiul Crimeei (1853-1856) reflectat în presa din Basarabia*. În: Sesiunea Științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie. Ediția IX. In memoriam Ion Niculiță. Program Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 26 mai 2023. ISBN: 978-9975-62-524-1.

6.TOMULEȚ, V. Aplicarea în satul Tabani, județul Hotin a reformei agrare din 1868 și tentative de emigrare a țăranilor în regiunea Amur. În: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie*. Ediția A IX-a. In memoriam Ion Niculiță (1939-2022), Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2023, p. 66-67. ISBN 978-9975-62-524-1.

7.FELEA, A. Brânză zburată, cașcaval parmezan, iurt. Din istoria alimentației populației din Țara Moldovei (sfârșitul sec. al XVII-lea- începutul sec. al XIX-lea). În: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie*. Ediția A IX-a. In memoriam Ion

Niculiță (1939-2022), Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2023, p. 66-67. ISBN 978-9975-62-524-1.

8.FUȘTEI, N. *Premise pentru adoptarea legii cu privire la „Libertatea conștiinței și a organizațiilor religioase”*. În: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie*. Ediția A IX-a. In memoriam Ion Niculiță (1939-2022), Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2023, p. 93-94. ISBN 978-9975-62-524-1.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1.cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023
Cifrul proiectului: 20.80009.0807.36

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii	211180	2749,5		2749,5
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (24%)	212100	659,9		659,9
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710	1,2		1,2
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	89,2		89,2
Servicii de editare	222910	30,0		30,0
Alte prestații sociale ale angajatorilor	273900		+170,0	170,0
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	336110	13,9		13,9
TOTAL		3529,8	170,0	3699,8

Conducătorul organizației ȘAROV Igor

Contabil șef COJOCARU Liliana

Conducătorul de proiect CERETEU Igor

Data: 2.01.2024

LȘ

Componența echipei conform contractului de finanțare 2023
Cifrul proiectului 20.80009.0807. 36

Echipei proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Cereteu Igor	1968	Dr.hab	0.75	03.01.2023	31.12.2023
2.	Eșanu Andrei	1948	Dr.hab.acad.	0.50	03.01.2023	31.12.2023
3.	Dragnev Demir	1936	Dr.hab.	0.50	03.01.2023	31.12.2023
4.	Chirtoaga Ion	1945	Dr.hab.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
5.	Constantinov Valentin	1971	Dr.hab.	1.00	03.01.2023	31.12.2023
6.	Șișcanu Ion	1951	Dr.hab.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
7.	Pasat Valeriu	1958	Dr.hab.acad.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
8.	Bîrlădeanu Virgiliu	1968	Dr.	0.75	03.01.2023	31.12.2023
9.	Burlacu Valentin	1959	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
10.	Eșanu Valentina	1960	Dr.	0.50	03.01.2023	31.12.2023
11.	Mischevca Vlad	1963	Dr.	1.00	03.01.2023	31.12.2023
12.	Felea Alina	1975	Dr.	1.00	03.01.2023	31.12.2023
13.	Bacalov Sergiu	1980	Dr.	0.75	03.01.2023	31.12.2023
14.	Țăranu Anatolie	1951	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
15.	Tabuncic Sergiu	1970	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
16.	Ciobanu Tudor	1975		0.50	03.01.2023	31.12.2023
17.	Cernenchi Eugen	1975		1.00	03.01.2023	31.12.2023
18.	Svetlicni Larisa	1949		0.25	03.01.2023	31.12.2023
19.	Ungureanu Constantin	1968	Dr.hab.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
20.	Gumeni Ion	1972	Dr.hab.	1.00	03.01.2023	30.04.2023
21.	Negru Gheorghe	1955	Dr.	0.50	03.01.2023	31.12.2023
22.	Postarencu Dinu	1952	Dr	0.50	03.01.2023	31.12.2023
23.	Negru Elena	1965	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
24.	Postica Gheorghe	1954	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
25.	Țîbulac-Ciobanu Mariana	1982	Dr	0.25	03.01.2023	31.12.2023
26.	Fuștei Nicolae	1950	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
27.	Țurcan Mihai	1989	Dr.	0.50	03.01.2023	31.12.2023
28.	Țîcu Octavian	1972	Dr.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
29.	Agachi Alex.	1941	Dr.hab.	0.25	03.01.2023	31.12.2023
30.	Emilciuc Andrei	1982	Dr.	1.00	03.01.2023	31.12.2023
31.	Ețco Diana	1975	Dr.	1.00	03.01.2023	31.12.2023
32.	Negrei Ion	1958		1.00	03.01.2023	31.12.2023
33.	Sclifos Eugen Tudor	1990	Dr.	0.50	03.01.2023	31.12.2023
34.	Gherasim Cristina	1989	Dr.	1.00	03.01.2023	31.12.2023
35.	Mafteuță Natalia	1975		0.25	03.01.2023	31.12.2023
36.	Cușco Andrei	1982	Dr.	0.25	03.01.2023	03.01.2023
37.	Chiosa Igor	1989		0.25	03.01.2023	31.12.2023
38.	Tomuleț Valentin	1952	Doctor hab.	0.50	03.01.2023	31.12.2023

39.	Bejenaru Alexandru	1995	Doctorand	0.25	03.01.2023	31.12.2023
40.	Cheptene Ion	1993	Doctorand	0.25	03.01.2023	30.08.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare – 15%

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Cereteu Igor	1968	Dr.hab	1.0	03.01.2023
2.	Gherasim Cristina	1989	Dr.	0.75	03.01.2023
3.	Bobână Gheorghe	1946	Dr.	0,25	01.05.2023
4.	Gumenii Ion	1972	Dr.hab.	0.25	01.05.2023
5.	Selifos Eugen Tudor	1990	Dr.	0.75	01.02.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor – 15%

Conducătorul organizației

ȘAROV Igor

Contabil șef

COJOCARU Liliana

Conducătorul de proiect

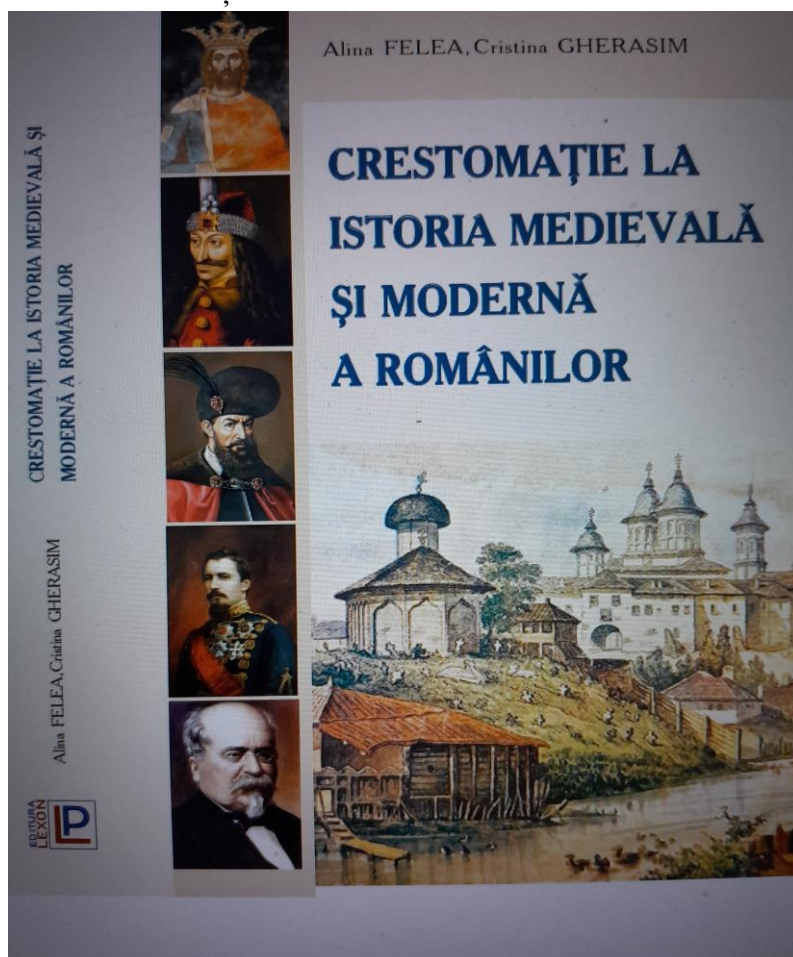
CERETEU Igor

Data: 2.01.2024

LȘ

CĂRȚI PUBLICATE DIN PROIECT

Alina FELEA, Cristina GHERASIM, Crestomație la istoria medievală și modernă a românilor pentru profesori și elevi.

Disciplina *Istoria românilor și universală* își aduce contribuția la formarea și dezvoltarea competențelor-cheie europene și naționale, cu precădere în ceea ce privește calitățile viitorului cetățean democratic. Una din competențele specifice prevăzute în Curriculumul național la Istoria românilor și universală, pentru clasele a V-IX și X-XII constă în *Analiza critică a informației din diferite surse pornind de la cultura istorică, manifestând poziția cetățeanului activ și responsabil* și rămâne a fi una din prioritățile la orele de Istoria românilor și universală, contribuind la dezvoltarea gândirii analitice, a spiritului critic și de investigație, a prestației oratorice, a respectului față de interlocutor.

Lucrarea este structurată în două compartimente: Primul compartiment ***Lucrul cu sursele istorice – activitate de bază în formarea competențelor specifice la istoria românilor și universală*** conține aspecte teoretice privind lucru cu sursele istorice, atât documentele propriu-zis, cât și surse vizuale și deja surse istorice pentru fiecare subiect din curriculum, împărțite în 3 categorii: A. *Documente de epocă*; B. *Abordări istoriografice*; C. *Mărturii ale contemporanilor*.

Al doilea compartiment ***Dezvoltarea competențelor specifice la istorie prin studierea personalităților notorii ale modernității românești*** se referă la aspectele privind diverse algoritmi de lucru cu personalitățile istorice, precum și surse istorice care se referă la activitatea acestor personalități.

Atât temele din primul compartiment, cât și personalitățile incluse în compartimentul II sunt în conformitate cu prevederile *Curriculum național la istoria românilor și universală*, respectiv considerăm că vor fi de un real folos în pregătirea elevilor din treapta liceală pentru pregătirea din examenul din Bacalaureat, pentru că trebuie să menționăm că ele corespund și cu *Programa pentru examenul național de bacalaureat la istoria românilor și universală*.

ADNOTARE

la volumul „Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului rusoturc 1806-1812” (15 aprilie – 30 septembrie 1810). 2023. Editori, coordonatori Demir Dragnev, Larisa Svetlicinai, editori: Tudor Ciobanu, Teodor Candu.

Volumul de față face parte din colecția omonimă editată la Brăila-București, de Editura Istros a Muzeului Brăilei și Editura Academiei Române, în seria Documenta Basarabiae, care a ajuns acum la al IV-lea la număr, cuprinde 574 acte interne depistate și selectate din fondurile arhivistice din Republica Moldova și, parțial, România, ce acoperă intervalul cronologic 15 aprilie – 30 septembrie 1810.

Prin conținutul lor materialele documentare din această lucrare se referă la corespondența boierilor Divanului Țării Moldovei cu președintele Divanurilor Moldovei și Țării Românești, Vasiliu Krasno-Milășevici (în funcție din 14 aprilie 1810), referitor la organizarea administrativă, socio-economică, fiscală, juridică etc. a Principatului Moldovei în contextul aflării acestuia sub administrație militară și civilă rusă. Unele rapoarte, venite de la ispravnicii și dregătorii din ținuturi, relatează despre anumite aspecte de ordin administrativ și situațiile ce apăreau în teritoriu, într-o perioadă complexă, când ispravnicii și dregătorii, pe lângă funcțiile tradiționale, mai erau impuși să găsească surse și resurse pentru întreținerea trupelor ruse, încartiruirea ostașilor, asigurarea cu furaje, asigurarea mijloacelor de transport pentru necesitățile armatei imperiale ruse etc.

Un număr semnificativ de documente, diverse după conținutul lor, atât în ceea ce privește emitenții, cât și beneficiarii lor, reflectă relațiile cu caracter tradițional al vieții cotidiene a societății românești din Moldova, nemijlocit referindu-se la perioada indicată, oferind și unele date despre perioadele anterioare. Aceste documente sunt variate ca tipologie și conținut și cuprind acte de vânzare-cumpărare a moșiilor și părților de moșii, a caselor și locuri pentru acestea, sau a diferitor binale, confirmări/reconfirmări în baza documentelor vechi a dreptului de stăpânire a unor moșii și altor bunuri, ce aparțineau unor persoane și instituții, cereri și plângeri ale anumitor petiționari, pe diverse teme, confirmări a statutului social sau socio-fiscal al persoanelor, izvoade de persoane, în special a celor ce fac parte din starea boierească, informații cu privire la relațiile dintre săteni și instituțiile administrative și fiscale ale statului, cu privire la statuarea sau dispariția unor instituții ecleziastice etc.

Documentele, ce fac parte din volum dat, vor putea fi utilizate nu numai de către istorici, preocupați de recuperarea și reconstituirea trecutului, dar și de cercetători ai dreptului românesc, de specialiști din domeniul diplomatiei și de studiu a izvoarelor, pot servi temei pentru studii prosopografice și genealogice, dar și de toți cei interesați de cunoașterea trecutului dintr-un context istoric, ce a precedat ce-l de-al doilea rapt teritorial din pământul Moldovei, produs la scurt timp, în anul 1812.